

Dr. Kovács Gyula:

**A BTK. 2003. MÁRCIUS 1-TŐL HATÁLYBA LÉPETT,
KÁBÍTÓSZERREL KAPCSOLATOS KÜLÖNÖS RÉSZI
TÉNYÁLLÁSAI NYOMOZÁSÁNAK GYAKORLATI
TAPASZTALATAI**

Budapest, 2003. október 31.

(A mű szerzői jogvédelem alatt áll!)

Írta és szerkesztette:

Dr. Kovács Gyula r. alezredes
osztályvezető-helyettes
ORFK Bűnügyi Főigazgatóság
Bűnügyi Főosztály
Vizsgálati Osztály

Lektorálta:

Dr. Ulmann György r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető-helyettes
ORFK Bűnügyi Főigazgatóság
Bűnügyi Főosztály

Kézirat lezárva: 2003. október 31-én.

© Dr. Kovács Gyula, 2003

(A mű szerzői jogvédelem alatt áll!)

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
I. A KÁBÍTÓSZER FOGALMA	6
1. 1. A kábítószer fogalma köznap értelemben	6
1. 2. A kábítószer büntetőjogi meghatározása.....	8
II. BÜNTETŐJOGI ALAPVETÉS.....	11
2. 1. Jogtörténeti visszatekintés.....	11
2. 2. Az 1987. évi III. törvény, az 1993. évi XVII. törvény és az 1997. évi LXXIII. törvény módosító rendelkezései	13
2. 2. A büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény módosításai a „zéró tolerancia” büntetőpolitikája, illetve a „tisza” prohibíciós drogpolitikai megközelítés jegyében	14\
2. 3. A 2003. évi modifikáció a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített nemzeti stratégiai program elfogadásáról szóló 96/2000. (XII. 11.) OGY határozat tükrében	18
III. A KÁBÍTÓSZERREL ÖSSZEFÜGGŐ BŰNCSELEKMÉNYEK A SZÁMOK TÜKRÉBEN	21
IV. A KÁBÍTÓSZERREL KAPCSOLATOS BŰNCSELEKMÉNYEK NYOMOZÁSA SORÁN FELMERÜLŐ BIZONYÍTÁSI PROBLÉMÁK	23
V. A NYOMOZÁSOK SORÁN FELMERÜLŐ EGYÉB PROBLÉMÁK	28
FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK.....	31
MELLÉKLETEK.....	32
Bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette I. [Btk. 282. § (1) bekezdése].....	32
Bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette II. [Btk. 282. § (3) bekezdés <i>b</i>) pontja]	33
Bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette III. [Btk. 282/A. §].....	33
Tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette I. [Btk. 282/B. § (1) bekezdése]	35
Tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette II. [Btk. 282/B. § (2) bekezdés <i>a</i>) pontja]	36
Speciális jellegű épületek területén, illetőleg annak közvetlen környezetében elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette [Btk. 282/B. § (2) bekezdés <i>b</i>) pontja].....	37
Tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette III. [Btk. 282/B. § (5) bekezdése]	38
A kábítószerfüggő személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés vétsége [Btk. 282/A. § (1) bekezdése]	39
A kábítószerfüggő személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette [Btk. 282/A. § (2) bekezdése]	39
Visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/a. §)	43

BEVEZETÉS

Az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály (a továbbiakban: ORFK BF BFO) munkatervi feladatként megvizsgálta a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2003. március 1-től hatályba lépett módosított Különös Részi tényállásainak gyakorlati hatályosulásával kapcsolatos problémákat, különös tekintettel a visszaélés kábítószerrel bűncselekmény új tényállásaira. A feladat végrehajtásáért az ORFK BF BFO Vizsgálati Osztály volt felelős.

A munkatervi feladat eredményes végrehajtása érdekében, a Vizsgálati Osztály megkereste a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságokat, az ORFK Repülőtéri Biztonsági Szolgálatot (a továbbiakban: ORFK RBSZ) és az ORFK BF Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóságot (a továbbiakban: ORFK BF SZBEI). Tájékoztatást kért arról, hogy a büntető jogszabályok és a hozzájuk kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2003. évi II. törvény hatálybalépését követően, mennyi büntetőeljárás volt folyamatban, a Btk. 282–283. §-a szerinti visszaélés kábítószerrel, illetve a Btk. 283/A. §-ába felvett visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal bűncselekmények miatt.

A vizsgálat kiterjedt arra is, hogy

- hány esetben került sor a Btk. 283. § (1) bekezdésében foglalt büntethetőséget megszüntető okok alkalmazására;
- a befejezett ügyek esetében a befejezések módjaira (vádemelési javaslat, a nyomozás megszüntetése, felfüggesztése stb.);
- a bűncselekmények nyomozása során milyen bizonyítási és egyéb problémák adódtak.

A megkeresett nyomozó hatóságoknak feladata volt továbbá, hogy amennyiben a 2003. évi II. törvény által, a Btk. Különös Részébe iktatott egyéb új tényállások [terrorcselekmény (Btk. 261. §), légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel kapcsolatos delictumok (Btk. 313/B–D. §) stb.] vonatkozásában merült fel bizonyítási nehézség, úgy azt is jelezzék.

Az ORFK BF SZBEI, az ORFK RBSZ és a területi nyomozó hatóságok jelentései, az ORFK BF Elemző és Koordinációs Igazgatóság (a továbbiakban: ORFK BF EKI) tájékoztatása, valamint egyes bűnügyek értékelése eredményeként a témával összefüggésben jelentés ké-

---

szült. Most e jelentés átdolgozott, kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekre vonatkozó — jogtörténeti visszatekintéssel és büntető anyagi jogi ismeretekkel kiegészített — változatát olvashatja a tisztelt érdeklődő.

Köszönettel tartozom az ORFK BF EKI Stratégiai Elemző Osztály vezetőjének, Vágvölgyi György r. alezredes úrnak és lektoromnak, dr. Ulmann György r. ezredes úrnak áldozatos, fáradságot nem ismerő munkájukért.

Budapest, 2003. október 31.

A szerkesztő-szerző

I.

A KÁBÍTÓSZER FOGALMA

1. 1. A kábítószer fogalma köznapi értelemben

Köznapi értelemben a kábítószer kellemes, kábulatot okozó mérgező szer.¹ Kábítószer az a növényi vagy ásványi eredetű anyagok, amelyeknek használata mérgezést okoz és ennek főtünete az öntudatnak kellemes érzéssel járó csökkenése, vagy időleges elvesztése. Ilyenek az alkohol, az ópium, kokain stb. A kábítószer rendszeres használata káros a szervezetre, ezért forgalmukat az állam korlátozza.² A kábítószer a központi idegrendszerre ható, izgalmi, kábulati vagy hasonló állapotot kiváltó vegyi anyag; jellemzője a felfokozott hangulat, a fizikai jóérzés, a realitások kikapcsolása, illetve hallucinációs képek megjelenése. A kábítószer hatása akut mérgezésen alapszik, melynek elmúlása után levertség és kedvetlenség jelentkezik. A fiziológiai vagy pszichológiai igény a kábítószer újabb bevételére szenvedéllyé válik (drogfüggőség).³

A Révai lexikon a kábítószer a bódító szerek címszó alatt tárgyalja. E szerint a bódító szerek (narcotica), a centrális vagy a periférikus idegrendszer működési képességét csökkentő szerek, melyek így bizonyos hiperfunkciókat, fájdalmakat, görcsöket is csillapítanak, vagy az öntudatot is megszüntetik. Közvetlenül az idegelemekre hatnak és a bódulat nem az agyban előidézett szegényvérűség indirekt következménye. Bár hatásuk lényegben azonos, mégis eltérnek egymástól a hatás erőssége, időbeli lefolyása, s az egyes idegtájak erősebb v. gyengébb megtámadása szerint. Például altatók, fájdalomcsillapítók, általános érzéstelenítők, helybeli érzéstelenítők, megnyugtatók, görcscsillapítók, mozgást bénítók, egyes más funkciókat bénítók (szem alkalmazkodása, belek mozgása, mirigyek elválasztása stb.). Vannak a bódító szerek közt olyanok is, melyek kis dózisban izgató hatásúak (alkohol, éter). A bódító szerek iránt egyénileg is igen különböző a fogékonyság; míg például a kloroformból erős borivóknak sokat kell adnunk, hogy a teljes bódulat bekövetkezzék, addig az ópiumtól gyermekek már kis dózisok után teljes bódulatba esnek. Legnevezetesebb bódító szereink az anorganikus vegyületek között a brómtartalmú szerek (brómkáli stb.), némely cinksó, a nitrogénoxidul (kéjgáz); az organikus vegyületek közül a zsírsavszorozat számos tagja: az alkoholok, aldehidek (paraldehid, klorálhidrát), amidhidrát, éter, kloroform, amidén, szulfonál, veronál; míg az aromás sorozatból főleg sok növényi mérget, alkaloidokat, glycosidokat ismerünk narkotikus hatásúaknak (ópium, morphin nadragulya, atropin, beléndek, scopolamin). Egyik legnagyobb hátránya a bódító szereknek, hogy igen könnyen hozzászokik az ember, s a dózist mindinkább fokozni kell, hogy a kívánt bódulat bekövetkezzék; így van ez, például a morfinnal és klorálhidráttal. Másrészt elszokni épp oly nehéz tőlük, mint általában egyéb mérgektől is (arzén, dohány), ha az ember egyszer hozzájuk szokott; bizonyítja ezt az a makacs kitartás, mellyel az ópiumszívók, a hasisevők, a morfinisták, a részegesek stb. szenvedélyükhöz ragaszkodnak még testi jóvoltuk árán is. Mindez azonban eleynszik ahhoz a sok jótéteményhez képest, melyekhez a szenvedő emberiség a bódító szerek révén jutott.⁴

1 Magyar értelmező kéziszótár, 633. oldal (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978).

2 A Pesti Hírlap lexikona, 538. oldal (a Pesti Hírlap kiadása, Légrády Testvérek Nyomdai Müintézete, Budapest, 1937).

3 Egyetemes lexikon, 446. oldal (a Magyar Könyvklub kiadása, Officina Nova Kiadó, belgiumi Brepols Nyomda, 1994).

4 Hypertextes Révai Nagy Lexikona, III. kötet, 434. oldal (Woodstone Interactive Kft. Budapest, 1998).

A vegyészet és az orvostudomány megkülönbözteti a kábítószereket (kis mennyiségben is erős kábító hatást kiváltó szerek), és a pszichotrop (pszichikai működést befolyásoló) anyagokat, amelyek önmagukban vagy más anyaggal (például etilalkohollal) kombinálva alkalmasak arra, hogy kábulatot okozzanak és a fogyasztásukhoz a fogyasztó, hozzá szokjon (függőségbe kerüljön).

Az ismertebb növényi eredetű kábítószer a következők:

- az ópium a kerti mák (*papaver somniferum*) éretlen toktermésének a levegőn beszáradt barnás színű, viaszszerű tejnedve. Kémiaiilag nem egységes anyag, több mint húszféle alkaloidát tartalmaz, benne legnagyobb részben, mintegy 5–15 %-ban morfin;
- a morfin az ópiumból izolált alkaloid, de szintetikus úton is előállítható. Sója a kábító-szer-kereskedelemben közismert morfiniumklorid, fehér, erősen keserű, szagtalan, fényér-zékeny, tű alakú kristályokból álló por. Nem kellően tisztított állapotban savanykás sza-gú, sárgás-barnás színű;
- a heroin a morfinból előállított szagtalan, keserű ízű, lúgos tulajdonságú, fehér, kevésbé tisztított állapotban szürke, barnás vagy vöröses por. A titkos kábító-szer-kereskedelem legnagyobb hányadát a heroin és sói (pl. heroiniumklorid) adják;
- a kodein-dihidrokodein a morfinból előállított gyógyszeralapanyagok. Sói a kodeiniumklorid, kodeiniumfoszfát gyógyszerkészítmények hatóanyagai (coderit, codein-acisal, codein-stibium);
- a kokain a koka-cserje leveléből izolált alkaloid. A koka-cserje termesztésének elsődle-ges helye Dél-Amerika (Kolumbia, Bolívia, Peru). A kokain és sói fehér, kesernyés ízű, lúgos tulajdonságú kristályos porok. A Coca-cola nevű üdítőital koka-cserje levelekkel színezett és ízesített, amelyből azonban előzetesen kivonták az alkaloidot;
- a hasis az indiai kender (*cannabis sativa* var. *indica*) nővirágai szárának gyantájából szá-radás után őrléssel előállított szürkésfehér por. A megszártott gyanta tartalmú kender-szálat és a kender leveleit dohánnyal keverve marihuána néven cigarettaként szívják.⁵

A szintetikus eredetű kábítószer a része gyógyszerként is használatos, rendszerint kap-szula, por, tablettá alakjában kerülnek forgalomba, abban az esetben is, ha nincs gyógyászati alkalmazásuk, vagy a gyógyászatban történő alkalmazásuk tiltott. Ezeket az anyagokat az alábbiak szerint csoportosíthatjuk:

---

⁵ Nagy Ferenc (szerk.): Fejezetek a magyar büntetőjog különös része köréből, 443–456. oldal (József Attila Tu-dományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Szeged, 1994).

- narkotikumok (pl. metadon);
- hallucinogének (pl. LSD);
- stimulánsok (pl. izgatók);
- nyugtatók.⁶

1. 2. A kábítószer büntetőjogi meghatározása

A Btk. 286/A. § (2) bekezdése értelmező rendelkezése alapján a 282–283. § alkalmazásában kábítószeren

a) az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény, valamint az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyv végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott anyagokat, valamint

b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotrop anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott anyagokat

kell érteni.

A Btk. 286/A. § (3) bekezdése szerint a 283/A. § alkalmazásában kábítószer tiltott előállításához használt vegyi anyagon az 1998. évi L. törvénnyel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása elleni, 1988. december 20-án, Bécsben kelt Egyezmény 12. Cikkének végrehajtására kiadott, a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott előállításához, gyártásához is használt vegyi anyagokkal végezhető egyes tevékenységek szabályozásáról szóló jogszabályban meghatározott anyagot kell érteni.

A Btk. hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Btké.) 23. §-a meghatározza a kábítószer csekély és jelentős mennyiségének fogalmát. Az idézett jogszabályhely (1) bekezdése értelmében a Btk. 282–283. §-ában szereplő „előállít, megszerez, tart, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz” és „kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik” elkövetési magatartások szempontjából a kábítószer csekély mennyiségű, ha

a) annak bázis formában megadott tiszta hatóanyag-tartalma

LSD esetén 0,001 gramm,

heroin esetén 0,6 gramm,

amfetamin metamfetamin esetén 0,5 gramm,

MDA, MDMA, N-etil-MDA (MDE), MBDB, 1-PEA és N-metil-1-PEA esetén 1 gramm,

metadon esetén 1 gramm,

morfin esetén 0,9 gramm,

kokain esetén 2 gramm,

ketamin esetén 1 gramm,

kodein esetén 1 gramm,

dihidrokodein esetén 0,8 gramm,

petidin esetén 1 gramm

mennyiséget nem haladja meg,

b) tetrahidro-kannabinol (THC) esetén a tiszta hatóanyag-tartalom az 1 gramm mennyiséget nem haladja meg. A (2) bekezdés alapján a Btk. 282–283. §-ában szereplő „termeszt, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz,” és „kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik” elkövetési magatartások szempontjából a kábítószer csekély mennyiségű, ha kannabisz növény esetén a növényegyedek száma legfeljebb öt. A (3) bekezdés értelmében a Btk. 282–283. §-ának alkalmazása szempontjából az (1)–(2) bekezdés szerinti kábítószer jelentős mennyiségű, ha az adott kábítószerre meghatározott csekély mennyiség felső határának hússzoros mértékét meghaladja. A (4) bekezdés szerint az (1)–(2) bekezdésben nem szereplő kábítószer esetén a kábítószer akkor csekély mennyiségű, ha tiszta hatóanyag-tartalmának élettani hatása legfeljebb 0,9 gramm morfinbázis élettani hatásával megegyező. Végezetül az (5) bekezdés kimondja, hogy az (1)–(2) bekezdésben nem szereplő kábítószer esetén a kábítószer akkor jelentős mennyiségű, ha tiszta hatóanyag-tartalmának élettani hatása 18 grammot meghaladó morfinbázis élettani hatásával megegyező.

A kábítószer termelésének, gyártásának, feldolgozásának, forgalomba hozatalának, raktározásának és használatának szabályozásáról szóló 1/1968. (V. 12.) BM-EüM együttes rendelet

- 1. számú melléklete tartalmazza az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett 1961. évi Egységes Kábítószer Egyezmény alapján nemzetközileg kábítószernek nyilvánított anyagok;

---

⁶ Blaskó Béla (szerk.): Büntetőjog Különös Rész II. kötet, 108–119. oldal (Rejtjel Kiadó, Budapest, 2000).

-
- 2. számú melléklete ismerteti az 1961. évi Egységes Kábítószer Egyezmény alapján nemzetközileg kábítószernek nyilvánított anyagokon kívül a Magyar Köztársaság területén kábítószernek minősített anyagok (A) és a szigorított intézkedések alá vont kábítószerek (B);
  - 3. számú melléklete nevesíti a Magyar Köztársaság területén forgalomba hozatalra engedélyezett kábítószerek és kábítószert tartalmazó gyógyszerkészítmények jegyzékét.

II.

BÜNTETŐJOGI ALAPVETÉS

(A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények büntetőjogi szabályozása)

2. 1. Jogtörténeti visszatekintés

Hazánkban a XIX–XX. század fordulóján sem a kábítószer-élvezetnek, sem a kábítószer-készítésnek nem voltak hagyományai. A büntettekről és vétségekről szóló 1878. évi V. törvénycikk (az úgynevezett Csemegi-kódex) XXI. fejezete (314–316. §) a közegészség elleni büntettek és vétségek címszó alatt kábítószerrel összefüggő cselekményeket nem kriminalizált.

A Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény⁷ 198. §-a [A közbiztonság és a közrend elleni bűncselekmények (XII. fejezet)] visszaélés kábítószerrel alcím alatt büntetni rendelte azt, aki a hatósági előírások megszegésével vagy kijátszásával kóros élvezetre alkalmas kábítószerrel készített, megszerzett, tartott, forgalomba hozott, az országba behozott, kivitt, vagy az ország területén átvitt [198. § (1) bekezdése]. Súlyosabb megítélés alá esett, ha a bűncselekményt

- a) üzletszerűen,
- b) visszaesőként,
- c) bűnszövetségben,

vagy

d) jelentős mennyiségű, illetőleg értékű kábítószerrel követték el [198. § (2) bekezdése]. A 198. § (3) bekezdése a kábítószerrel való visszaélésre irányuló előkészületi cselekmény végrehajtását rendelte büntetni, a (4) bekezdés pedig kimondta, hogy azt a kábítószerrel, amelyre a kábítószerrel visszaélést elkövették, el kellett kobozni. Elkobzásnak helye volt akkor is, ha a kábítószer nem az elkövető tulajdona.

A Btké. által 1979. július hó 1. napján hatályba léptetett Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény⁸ (Btk.) 282. §-a visszaélés kábítószerrel, 283. §-a pedig kóros szenvedélykeltés alcím alatt [XVI. fejezet (A közrend elleni bűncselekmények) IV. cím (A közegész-

⁷ Kihirdetve: 1961. december 22. Hatályba lépett: 1962. július 1.

⁸ Kihirdetve: 1978. december 31.

ség elleni bűncselekmények)] poenalizálta a kábítószerrel összefüggő magatartásokat. A Btk. 282. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a világ más országaiban rohamosan terjed a kábítószer-fogyasztás és az ezzel összefüggő bűnözés, ezért hazai elterjedésének megelőzése érdekében nem mellőzhető a büntetőjogi eszközök alkalmazása sem.⁹

A Btk. 282. § (1) bekezdése alapján, aki a hatósági előírások megszegésével kóros élvezetre alkalmas kábítószeret készített, megszerzett, tartott, forgalomba hozott, az országba behozott, onnan kivitt, vagy az ország területén átvitt, büntetést követett el. A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdés szerint volt büntetendő az, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személynek kóros élvezetre alkalmas kábítószeret adott. A minősített eseteket a (3) bekezdés szabályozta. E szerint súlyosabb büntetési tételt helyezett kilátásba törvény, ha a bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) bűnszövetségben,

c) jelentős mennyiségű, illetőleg értékű kábítószerrel követték el. A (4) bekezdés az (1) bekezdésben meghatározott kábítószerrel visszaélésre irányuló előkészület elkövetését rendelte büntetni, az (5) bekezdés szerint, aki kóros élvezetre alkalmas kábítószeret, nem forgalomba hozatal céljából csekély mennyiségben készített, megszerzett, vagy tartott, vétséget követett el és enyhébben volt büntetendő (úgynevezett privilegizált eset).

A Btk. 283. §-a alapján aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személynek kábító hatású anyag vagy szer kóros élvezetéhez segítséget nyújtott, vagy őt arra rábírni törekedett, vétséget követett el. A miniszteri indokolás értelmében a bűncselekménnyé nyilvánítás indoka elsősorban a kóros hajlam felkeltésével járó az a veszély volt, hogy az ilyen anyagra rászokó fiatalból idővel kábítószer-élvező lesz.¹⁰ A kábítószer fogalmát a Btké. 23. §-a határozta meg: a Btk. 282. §-ának alkalmazásában kábítószeren a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyagot is érteni kellett.

⁹ Kádár Krisztina–Moldoványi György: A Büntető Törvénykönyv, 346–348. oldal (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979).

¹⁰ A Büntető Törvénykönyv, 348. oldal.

2. 2. Az 1987. évi III. törvény, az 1993. évi XVII. törvény és az 1997. évi LXXIII. törvény módosító rendelkezései

A visszaélés kábítószerrel törvényi tényállásában első alkalommal a Btk. módosításáról szóló 1987. évi III. törvény¹¹ 29. §-a — 1988. január 1-től — hozott változást. Az idézett törvényhely a Btk. 282. § (3) bekezdés c) pontját módosította. Ez alapján súlyosabb büntetéssel fenyegetett a törvény, ha a bűncselekményt jelentős mennyiségű kábítószerrel követték el.

A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában lényeges változást jelentettek a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1993. évi XVII. törvény¹² 60–62. §-ának rendelkezései. A törvényhelyhez kapcsolódó miniszteri indokolás szerint az elmúlt években Magyarországon is változtak a különböző kábító hatású anyagokkal és szerekkel való visszaélés formái. Amellett, hogy nőtt a hazánkon átmenő kábítószer-csempészet gyakorisága és veszélyessége, kialakult a magyar piac ellátására irányuló illegális kábítószer-kereskedelem. A hatályos szabályok az illegális kereskedővel szemben kevésbé hatékonyak, a kábítószer fogyasztójával szemben viszont indokolatlanul szigorúak és célszerűtlenek voltak.

Az 1993. évi XVII. törvény ezért szigorította a kábítószer kínálati oldalán szereplőkkel (előállítók, forgalmazók) szembeni szabályokat. Ugyanakkor lehetővé tette a büntetőjogi útról való elterelést a fogyasztók esetében, ha önkéntes gyógykezelésnek vetették alá magukat.

E módosító rendelkezések az elkövetési magatartások meghatározásánál az 1965. évi 4. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett New York-i Egyezmény, az 1979. évi 25. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett pszichotrop anyagokról szóló Bécsi Egyezmény előírásaihoz igazodtak, valamint figyelembe vették a Magyarország által aláírt 1988. évi ENSZ Egyezmény rendelkezéseit.

A Btk. 282. § (1) bekezdése értelmében, aki a hatósági előírások megszegésével kábítószerrel termesztett, előállított, megszerzett, tartott, kínált, átadott, forgalomba hozott, az országba behozott, onnan kivitt, az ország területén átvitt vagy azzal kereskedett, büntetett követték el. A minősített esetek a (2)–(3) bekezdés szerint akkor voltak megállapíthatók, ha a bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) fegyveresen,

c) fiatalkorú vagy gyermekkorú személy felhasználásával követték el, illetve az elkövetés folytán ilyen személy jutott kábítószerhez, továbbá, ha a bűncselekményt

a) jelentős mennyiségű kábítószerrel,

b) kábítószerrel a hatósági előírások megszegésével való termesztésével, előállításával, megszerzésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével foglalkozó szervezet keretében követték el. A (4) bekezdés alapján az (1)–(3) bekezdés szerint volt büntetendő az is, aki a kábítószerrel visszaélés bűncselekményének elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltatott. Az (5) bekezdés a kábítószerrel visszaélésre irányuló előkészület

¹¹ Kihirdetve: 1987. július 26.

¹² Kihirdetve: 1993. március 26. Hatályos: 1993. május 15-től.

elkövetését rendelte büntetni, a (6) bekezdés pedig az (1) bekezdésben írt, csekély mennyiségre elkövetett kábítószerrel visszaélést privilegizálta. A (7) bekezdés értelmében, aki nagy nyilvánosság előtt kábítószer-fogyasztásra hívott fel, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg, vétséget követett el.

Büntethetőséget megszüntető okot fogalmazott meg a Btk. 282/A. §-a, amikor kimondta, hogy nem büntethető, aki

a) csekély mennyiségű kábítószer saját használatára természet, állított elő, megszerzett vagy tartott;

b) kábítószer fogyasztásával összefüggő — kétévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő — bűncselekményt követett el, feltéve, hogy az elsőfokú ítélet meghozataláig okirattal igazolta, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget megelőző vagy gyógyító kezelésben részesült.

A kóros szenvedélykeltést (Btk. 283. §) pedig az a tizennyolcadik életévét betöltött személy követte el, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személynek kábító hatású anyag vagy szer kóros élvezetéhez segítséget nyújtott, vagy őt arra rábírní törekedett. A miniszteri indoklás utalt arra, hogy a korábban hatályos jogszabály a tizennyolc éven aluli korosztály védelmét célozta, de a büntetőeljárások többsége olyan fiatalok ellen indult, akik hasonló korú társaikkal együtt különböző kábulatkeltésre alkalmas anyagokat fogyasztottak, ezért a módosítást követően ezt a bűncselekményt csak a felnőttkort betöltött személy követhette el.

A Btké. 23. §-át (A kábítószer fogalma) az 1993. XVII. törvény 103. § (1) bekezdése — 1993. május 15-től — hatályon kívül helyezte, azonban a törvény 63. §-a értelmező rendelkezésként új 286/A. §-t iktatott be, amely — a korábbi szabályoznak megfelelően — kimondta, hogy a 282. és a 282/A. § alkalmazásában kábítószereken a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyagot is érteni kell.

Az 1993. évi novellát követően a Btk. módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény¹³ 37. § (1)–(2) bekezdése modifikálta a 282. § (3) bekezdés *b)* pontját és a (6) bekezdést. A 282. § (3) bekezdés *b)* pontja a bűnszervezet tagjaként vagy megbízásából történő elkövetést, mint minősítő körülményt szabályozta, a (6) bekezdésben pedig a büntetési nemek köre kibővült a közérdekű munkával.

2. 2. A büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény módosításai a „zéró tolerancia” büntetőpolitikája, illetve a „tisztá” prohibíciós drogpolitikai megközelítés jegyében

A 2003. március 1-jén hatályba lépett változtatásokat megelőzően legutóbb a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény¹⁴ tartalmazott lényeges rendelkezéseket a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekre vonatkozóan. A Btk. hivatkozott törvénnyel bevezetett modifikációja jelentős mértékben megnövelte a büntetőjog szerepét a kábítószer-probléma elleni fellépés területén. A változtatás célja az volt, hogy a büntetőjog eszközeivel biztosítson mind a keresleti, mind a kínálati oldal visszaszorításához hatékonyabb lehetőségeket. Ennek érdekében többek között bővült a büntetendő cselekmények köre, a visszaélőkkel szemben pedig a korábbiakhoz képest szigorúbb rendelkezéseket alkalmazott a törvény. Nem egyszerűen szigorítást jelentett azonban a Btk. 1998. évi módosítása, hanem a ká-

¹³ Kihirdetve: 1997. július 23. Hatályos: 1997. szeptember 15-től.

¹⁴ Kihirdetve: 1998. december 26. Hatályos: 1999. március 1-től.

bítószer-problémával kapcsolatos kriminálpolitika fordulatát is. Addig ugyanis hazánkban — a Btk. 1993. évi XVII. törvénnyel történt változtatása nyomán — az ún. kompromisszumos (medikalizáló) kriminálpolitika érvényesült, míg az 1998. évi LXXXVII. törvény a „zéro tolerancia” büntetőpolitikája, illetve a „tisza” prohibíciós drogpolitikai megközelítés jegyében fogant.

A kábítószer-problémára irányuló kompromisszumos kriminálpolitika lényege a „kettős stratégia”, azaz egyrészt a terjesztő, kereskedő és más részről a fogyasztó visszaélésének minőségileg különböző büntetőjogi megítélése volt. Ennek megfelelően a Btk. 1993. évi módosítása szigorította a kínálati oldali szereplőkkel (előállítók, forgalmazók) szembeni büntetőjogi rendelkezéseket, ugyanakkor a kábítószer-fogyasztók fogyasztással összefüggő enyhébb súlyú visszaélései esetében — tekintet nélkül arra, hogy az elkövető kábítószer-függő fogyasztó volt-e vagy sem — meghatározott feltételek mellett biztosította a büntető útról való eltérés lehetőségét.

A „zéro tolerancia” kriminálpolitikája — a „drogmentes társadalom” célját szem előtt tartva — nemcsak a kínálati-, hanem a keresleti oldallal szemben történő fellépésben is meghatározó szerepet szánt a büntetőjogi eszközöknek, azok szigorának, elrettentő erejének, ezért a tilalom széleskörű, az egyes visszaélők különböző típusú cselekményeinek büntetőjogi megítélésében jellemzően csak mennyiségi különbség volt. E kriminálpolitikai elveket különösen tükrözte a kábítószer-fogyasztóval, illetve kábítószer-fogyasztással szembeni büntetőjogi fellépésre már lehetőséget biztosító kábítószer „megszerez”, „tart” büntetendősége mellett a „fogyaszt” elkövetési magatartássá nyilvánítása, valamint a büntetőjogi útról eltérés lehetőségének a kábítószerfüggő elkövetőkre korlátozása.

Az 1998. évi LXXXVII. törvény 62. és 63. §-a jelentős mértékben módosította a Btk. 282–282/A. §-át, 64–65. §-a pedig új tényállásokat [kábítószer készítésének elősegítése (Btk. 283/A. §) és visszaélés teljesítményfokozó szerrel vagy módszerrel (Btk. 283/B. §)] iktatott a Btk. rendszerébe, valamint 67. § (2) bekezdése, illetve 83. §-a a Btk. 286/A. § (2) bekezdését és a Btké. 23. §-át (A kábítószer csekély és jelentős mennyiségének fogalma) is megváltoztatta.

A Btk. 282. § (1) bekezdése alapján, aki a hatósági előírások megszegésével kábítószeret termesztett, előállított, megszerzett, tartott, az országba behozott, onnan kivitt, az ország területén átvitt, büntettet követett el. A (2) bekezdés értelmében, aki a hatósági előírások megszegésével kábítószeret kínált, átadott, forgalomba hozott, vagy azzal kereskedett, büntettet követett el, azonban e bekezdés büntetési tétele az elsőhöz képest súlyosabb volt. A minősített eseteket a (3)–(5) bekezdés sorolta fel, amelyek akkor voltak megállapíthatók, ha a bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) fegyveresen,

c) hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként követték el,

d) tizennyolcadik életévét betöltött személy tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával követte el, illetve az elkövetés folytán ilyen személy jutott kábítószerhez,

e) nem kábítószerfüggő személy kábítószerfüggő személy felhasználásával követte el, továbbá, ha a bűncselekményt oktatási, köznevelési, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, közművelődési feladatok ellátására rendelt épületek területén, annak környezetében, a fegyveres erők vagy a büntetés-végrehajtási szervezet objektumaiban követték el, végezetül, ha a bűncselekményt

a) jelentős mennyiségű kábítószerre,

b) bünszervezet tagjaként vagy megbízásából követték el. A (6) bekezdés kimondta, hogy az (1)–(5) bekezdés szerint volt büntetendő az is, aki a kábítószerrel visszaélés bűncselekményének elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltatott. A (7) bekezdés alapján, aki kábítószerrel visszaélés elkövetésére felhívott, ajánlkozott, vállalkozott, vagy a közös elkövetésben megállapodott, büntett miatt volt büntetendő. A (8) bekezdés értelmében, ha a kábítószerrel visszaélést csekély mennyiségű kábítószerre követték el, a büntetés vétség miatt enyhébb volt (privilegizált eset). A (9) bekezdés szerint, aki

a) a hatósági előírások megszegésével kábítószerrel fogyasztott,

b) nagy nyilvánosság előtt kábítószer-fogyasztásra hívott fel, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követett el.

A Btk. 282/A. §-a a kábítószerfüggő személy által elkövethető cselekményeket kriminalizálta. Az (1) bekezdés alapján az a kábítószerfüggő személy, aki a hatósági előírások megszegésével kábítószerrel termesztett, előállított, megszerzett, tartott, az országba behozott, onnan kivitt, az ország területén átvitt, vétséget követett el. A (2) bekezdés értelmében az a kábítószerfüggő személy, aki a hatósági előírások megszegésével kábítószerrel kínált, átadott, forgalomba hozott, vagy azzal kereskedett, büntetett követett el. A (3) és a (4) bekezdés súlyosabb büntetést helyezett kilátásba, ha bűncselekményt üzletszerűen, illetve jelentős mennyiségű kábítószerre követték el. A enyhébben büntette a törvény azt a kábítószerfüggő személyt, aki a hatósági előírások megszegésével

a) kábítószerrel fogyasztott, illetőleg saját fogyasztása céljából tartott,

b) csekély mennyiségű kábítószerrel saját fogyasztása céljából előállított, termesztett, megszerzett,

c) csekély mennyiségű kábítószerrel tizennyolcadik életévét betöltött személynek fogyasztás céljából kínált, átadott. A (6) bekezdés büntethetőséget megszüntető okokat nevesített. E szerint nem volt büntethető a kábítószerfüggő személy

a) az (5) bekezdés a)–b) pontja esetén, vagy

b) ha kábítószerrel fogyasztásával összefüggő — kétévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő — más bűncselekményt követett el, feltéve, ha az első fokú ítélet meghozataláig okirattal igazolta, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben részesült.

A kábítószer készítésének elősegítését a Btk. 283/A. §-a poenalizálta. Az (1) bekezdés alapján, aki kábítószernek a hatósági előírások megszegésével történő termesztéséhez, illetőleg előállításához szükséges, vagy a termesztést, illetőleg az előállítást könnyítő feltételeket biztosította, úgyszintén, aki kábítószer termesztéséhez, előállításához szükséges anyagot, terméket, berendezést vagy felszerelést

a) készített, illetőleg készíttetett,

b) átadott, forgalomba hozott, vagy azzal kereskedett, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg, büntetett követett el. A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdés szerint volt büntetendő, aki kábítószernek a hatósági előírások megszegésével történő termesztéséhez, illetőleg előállításához szükséges, vagy azt könnyítő vagyoni értékű gazdasági, műszaki, szervezési ismeretet a kábítószer termesztojének, illetőleg előállítójának a rendelkezésére bocsátotta. A (3) szerint nem volt büntethető az (1) bekezdés a) pontja esetén, aki — mielőtt a kábítószer termesztéséhez, előállításához szükséges anyag, termék, berendezés, felszerelés készítése, illetőleg készíttetése a hatóság tudomására jutott volna — a kábítószer készítését elősegítő tevékenységét a hatóság előtt felfedte, és az elkészített dolgokat a hatóságnak átadta, valamint lehetővé tette a készítésben részt vevő más személyek kiténének megállapítását.

A visszaélés teljesítményfokozó szerrel vagy módszerrel tényállását a Btk. 283/B. §-a nevesítette. Az (1) bekezdés alapján, aki nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet, jogszabály vagy hatóság előírásának megszegésével teljesítményfokozásra alkalmas szert sporttevékenység körében történő teljesítményfokozás céljából előállított, készített, megszerzett, tartott, felhasználta, az országba behozta, onnan kivitt vagy az ország területén átvitt, vétséget követett el. A (2) bekezdés meghatározta, hogy az (1) bekezdés szerint volt büntetendő, aki sporttevékenység körében történő teljesítményfokozása céljából nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet, jogszabály vagy hatóság előírásának megszegésével teljesítményfokozásra alkalmas beavatkozásnak magát alávetette. A (3) bekezdés értelmében, aki nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet, jogszabály

vagy hatóság előírásának megszegésével teljesítményfokozásra alkalmas szert sporttevékenység körében történő teljesítményfokozás céljából kínált, átadott, forgalomba hozott, vagy azzal kereskedett, vétséget követett el. A (4) bekezdés kimondta, hogy a (3) bekezdés szerint volt büntetendő, aki sporttevékenységet végző személyen sporttevékenység körében történő teljesítményfokozás céljából nemzetközi egyezmény, nemzetközi szerződés, jogszabály vagy hatóság előírásának megszegésével teljesítményfokozásra alkalmas beavatkozást végzett. A minősített eseteket az (5) bekezdés tartalmazta. E bekezdés alapján, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg, a (3)–(4) bekezdés esetén büntett miatt volt büntetendő, aki a bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) bűnszövetségben követi el. A (6) bekezdés értelmében, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg, az (5) bekezdés szerint volt büntetendő, akinek a (3)–(4) bekezdésben meghatározott bűncselekménye folytán tizennyolcadik életévét be nem töltött személy használt fel teljesítményfokozásra alkalmas szert, illetőleg ilyen személyen végzett teljesítményfokozásra alkalmas beavatkozást, úgyszintén az is, aki a (3) bekezdésben meghatározott bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával követte el. A (7) bekezdés alapján az (1) bekezdés esetén nem volt büntethető, aki, mielőtt a teljesítmény fokozására alkalmas szer előállítására, készítésére, megszerzésére, tartására, az országba behozatala, onnan kivitele, az ország területén átvitele a hatóság tudomására jutott volna, a tevékenységét a hatóság előtt felfedte, illetőleg az elkészített, megszerzett, tartott, vagy az országba behozott teljesítményfokozásra alkalmas szert a hatóságnak átadta, és lehetővé tette a készítésben, megszerzésben, szállításban részt vett más személyek kilétének megállapítását. A (8) bekezdés értelmében nem volt büntethető, aki teljesítményfokozásra alkalmas szert sporttevékenysége során felhasznált, vagy rajta teljesítményfokozásra alkalmas beavatkozást végeztek, és ezt a hatósági orvosi vizsgálat előtt felfedte. Megjegyzendő, hogy a 283/B. § tényállását az Alkotmánybíróság 47/2000. (XII. 14.) AB határozatával megsemmisítette. Hatálytalan: 2000. december 14-től.

A Btk. 286/A. §-a annyiban módosult, hogy a (2) bekezdés szövegébe az 1998. LXXXVII. törvény 67. § (2) bekezdése beemelte az új tényállások jelölését.

A kábítószer csekély és jelentős mennyiségének a fogalmát a Btké. 23. §-a a következőképpen határozza meg:

A Btké. 23. § (1) bekezdése szerint a Btk. 282. §-ában és 282/A. §-ában szereplő „előállít, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz” és „kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik” elkövetési magatartások szempontjából a kábítószer csekély mennyiségű, ha

a) annak bázis formában megadott tiszta hatóanyag-tartalma

LSD esetén 0,001 gramm,

heroin esetén 0,6 gramm,

amfetamin metamfetamin esetén 0,5 gramm,

MDA, MDMA, N-etil-MDA (MDE), MBDB, 1-PEA és N-metil-1-PEA esetén 1 gramm,

metadon esetén 1 gramm,

morfin esetén 0,9 gramm,

kokain esetén 2 gramm,

ketamin esetén 1 gramm,

kodein esetén 1 gramm,

dihidrokodein esetén 0,8 gramm,

petidin esetén 1 gramm

mennyiséget nem haladja meg,

b) tetrahidro-kannabinol (THC) esetén a tiszta hatóanyag-tartalom az 1 gramm mennyiséget nem haladja meg. A (2) bekezdés alapján a Btk. 282. §-ában és 282/A. §-ában szereplő „termeszt, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz,” és „kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik” elkövetési magatartások szempontjából a kábítószer csekély mennyiségű, ha kannabisz növény esetén a növénygyedek száma legfeljebb öt. A (3) bekezdés értelmében a Btk. 282. §-ának és 282/A. §-ának alkalmazása szempontjából az (1)–(2) bekezdés szerinti kábítószer jelentős mennyiségű, ha az adott kábítószerre meghatározott csekély mennyiség felső határának hússzoros mértékét meghaladja. A (4) bekezdés kimondja, hogy az (1)–(2) bekezdésben nem szereplő kábítószer esetén a kábítószer akkor csekély mennyiségű, ha tiszta hatóanyag-tartalmának élettani hatása legfeljebb 0,9 gramm morfinbázis élettani hatásával megegyező. Végezetül az (5) bekezdés szerint az (1)–(2) bekezdésben nem szereplő kábítószer esetén a kábítószer akkor jelentős mennyiségű, ha tiszta hatóanyag-tartalmának élettani hatása 18 grammot meghaladó morfinbázis élettani hatásával megegyező.

2. 3. A 2003. évi modifikáció a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített nemzeti stratégiai program elfogadásáról szóló 96/2000. (XII. 11.) OGY határozat tükrében

A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény előző módosításai nem eredményeztek hatékonyabb reagálást a hazai kábítószer-problémára, ráadásul a korábbinál nagyobb mértékben kriminalizálták a keresleti oldali jelenségeket, így különösen a kábítószer-fogyasztást, illetve a kábítószer-fogyasztókat. Az 1998. évi Btk. módosításnak ez az iránya ellentmondott a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített, és az időközben a 96/2000. (XII. 11.) OGY határozattal elfogadott nemzeti stratégiai program (a továbbiakban: nemzeti stratégiai program) megközelítésmódjának, amely multidiszciplináris értelmezésben kezelte e kérdést: számolt a probléma összetettségével és annak kezelésére hivatott szakmák sokszínűségével. A megközelítés tekintetbe vette azt a tényt is, hogy a kábítószer-fogyasztás befolyásolására irányuló társadalmi cselekvés maga is hozzájárult a jelenség átalakulásához, kezelhetőbbé vagy éppen kezelhetetlenebbé válásához [nemzeti stratégiai program: 4.5. pont *a*) alpontja].

A Btk.-nak az 1998. évi LXXXVII. törvénnyel módosított legutóbbi szabályozása akadályozta a stratégia egyik alapelveinek, a kábítószer-probléma választott befolyásolási modelljének érvényesülését, valamint a stratégia 3. számú fő céljának elérését is. A hivatkozott alapelv az átfogó megközelítés volt. Az alapelv szerint a droghelyzet kezelése sokdimenziós, kiegyensúlyozott és jól tagolt megközelítést igényelt, melyben egyaránt helye volt a megelőzés, a kezelés, a kutatás, a munkahelyi programok, a bűnüldözés és még számos más terület hozzájárulásának. A kábítószer-probléma visszaszorítása különféle szakmák és területek együttes, összehangolt cselekvését kívánta meg. Egy-egy szakma a kérdés megoldását nem sajátíthatta ki, és nem is vállalhatta magára (nemzeti stratégiai program: 5.3. pont).

A nemzeti stratégiai program értelmében tehát a választott modell a kereslet- és kínálatcsökkentés egyensúlyára építő intervenció volt. Ez a megoldás azon a felismerésen alapult, hogy amíg a kábítószer iránt van kereslet, addig kínálat is létezik. A nemzeti stratégiai program 4.5. pont *b*) alpontja kimondta, hogy önmagukban a kínálati oldalon ható beavatkozások feltétlenül szükségesek, de nem elegendőek. A büntető igazságszolgáltatás eszközei mellett a megfelelő megelőzésre, és a problémákkal küzdő kábítószer-fogyasztó egészségügyi és szociális kezelésére is szükség van. A nemzetközi dokumentumokban megfigyelhető a keresletcsökkentés szerepének növekedése, sőt egyes ajánlások a kábítószer-használat okozta egyéni

és társadalmi ártalmak mérséklését is célul tűzik ki. Ez a cél egy tisztán prohibíciós modellben nem képzelhető el. A kereslet- és kínálatcsökkentés egyensúlyán alapuló beavatkozási politika a kábítószer-használók differenciáltabb megítélése, a prevenció, a terápia és a büntető igazságszolgáltatás gyakorlatának együttes és összehangolt alkalmazása révén vezethet egyedül eredményre.

A nemzeti stratégiai program 3. számú fő célja pedig segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat (szociális munka, gyógyítás, rehabilitáció.)

A nemzeti stratégiai program e jellegzetességei, törekvései nem érvényesülhettek — a büntetőjog jogrendszerbeli helyéből, szerepéből fakadóan — a „tisztá” prohibíciós drogpolitikai felfogáson alapuló, a „zéró tolerancia” kriminálpolitikának megfelelő hatályos büntetőjogi rendelkezések mellett. Erre csak a kábítószer-problémával kapcsolatos kompromisszumos büntetőpolitikának megfelelő büntetőjogi szabályozás mellett lehetett esély.

Ennek megfelelően a törvény szerinti módosítás céljai a következők voltak:

- a kábítószer-probléma visszaszorítására készült nemzeti stratégiai program megvalósítását szolgáló büntetőjogi környezet megteremtése;
- a kábítószer-bűnözés kedvezőtlen tendenciáinak lefékezése;
- a kábítószer-szintér különböző szereplői visszaéléseinek differenciáltabb büntetőjogi megítélése;
- a kábítószer-fogyasztó elkövetőknél a hatékonyabb speciális prevencióhoz szükséges büntetőjogi rendelkezések bevezetése (ami az érintettek esetében egyaránt jelenti annak megelőzését, hogy ismételten kábítószerrel fogyasszanak, és bármilyen kábítószerrel összefüggő bűncselekményt elkövessenek);
- a jogbiztonság követelményének érvényesítése.

A javasolt szabályozás azon alapult, hogy különbséget kell tenni egyrészt a kábítószer fogyasztója, másrészt a terjesztő (kereskedő) között, ezért más jogkövetkezményeket indokolt kapcsolni a két oldalhoz mind a büntetési tételeket, mind a minősített esetek meghatározását illetően.

Külön szabályozta a 2003. évi II. törvény a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetett visszaélést. A törvény összevonta a káros szenvedélykeltést és a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett kábítószerrel visszaélést. Külön rendelkezett a törvény a kábítószerfüggő személy cselekményeiről. Módosultak tovább-

bá a kábítószer előállításához szükséges anyagokkal (ún. prekursorokkal) kapcsolatos visszaéléseket büntető rendelkezések. A törvény az elterelés lehetőségét nemcsak a kábítószer-függő fogyasztó számára, hanem általában biztosította, végül a „fogyasztást” nem határozta meg elkövetési magatartásként, de továbbra is büntetni rendelte a kábítószer megszerzését és tartását.

A nemzeti stratégiai programnak és az ismertetett alapelveknek megfelelően, a modifikáció a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények körében a következő tíz tényállást eredményezte:

1. bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette I. [beszerző-előállító jellegű tevékenységek – Btk. 282. § (1) bekezdése];
2. bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette II. [beszerző előállító jellegű tevékenységhez segítségnyújtás – Btk. 282. § (3) bekezdés *b*) pontja];
3. bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette III. (terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/A. §);
4. tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette I. [beszerző előállító jellegű tevékenységek – Btk. 282/B. § (1) bekezdése];
5. tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette II. [terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/B. § (2) bekezdés *a*) pontja];
6. speciális jellegű épületek területén, illetőleg annak közvetlen környezetében elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette [terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/B. § (2) bekezdés *b*) pontja];
7. tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette III. [kóros szenvedélykeltés – Btk. 282/B. § (5) bekezdése];
8. kábítószerfüggő személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés vétsége [beszerző-előállító tevékenységek – Btk. 282/C. § (1) bekezdése];
9. kábítószerfüggő személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette [terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/C. § (2) bekezdése];
10. visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/A. §).

Felhívom a tisztelt olvasó figyelmét arra, hogy a visszaélés kábítószerrel (Btk. 282–183. §) és a visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/A. §) bűncselekmények tényállási elemeinek vázlatát az 1. számú melléklet tartalmazza!

III. A KÁBÍTÓSZERREL ÖSSZEFÜGGŐ BŰNCSELEKMÉNYEK A SZÁMOK TÜKRÉBEN

A kábítószerrel összefüggésben elkövetett bűncselekmények ügyében elrendelt és befejezett nyomozások számaránya — a befejezési módok szerint — a következőképpen alakult.

A bázisidőszakban (2003. március 1-től 2003. augusztus 31-ig), a rendőrség összesen 48 kábítószerrel kapcsolatos bűnügyben fejezte be a nyomozást. A befejezett ügyek közül 23 esetben (48 %) megszüntették a nyomozást, 15 ügyben (31 %) a nyomozás iratait vádemelési javaslattal küldték meg az ügyésznek, 10 ügyben (21 %) pedig egyéb befejezésre került sor.

A nyomozásmegszüntetések okait az alábbi kimutatás jól példázza:

- nem állapítható meg az elkövető kiléte [1973. évi I. törvény 139. § (1) bekezdés *b*) pont II. fordulata]: 10 ügy (43 %). Ezt a nyomozást megszüntető okot a 2003. július 1-től hatályos (új) Be. nem tartalmazza. Amennyiben az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható, az új Be. 188. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján a nyomozást határozattal fel kell függeszteni;
- nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el [Be. 190. § (1) bekezdés *c*) pont II. fordulata]: 2 ügy (9 %);
- büntethetőséget kizáró ok állapítható meg [Be. 190. § (1) bekezdés *d*) pontja]: 4 ügy (18 %); ezen belül, a Btk. 22. § *a*) pontjára figyelemmel (ha a büntethetőséget a gyermekkor zárja ki): 2 ügy (9 %);
- a gyanúsított halála miatt [Be. 190. § (1) bekezdés *e*) pontja]: 3 ügy (13 %);
- a törvényben meghatározott egyéb büntethetőséget megszüntető ok miatt [Be. 190. § (1) bekezdés *f*) pontja] 4 ügy (17 %).

Az egyéb befejezések közül 4 esetben (40 %) a Be. 188. § (1) bekezdés *c*) pontja szerint (az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható) a nyomozást felfüggesztették; 2 alkalommal (20 %) pedig a Be. 222. § (2) bekezdése alapján az ügyész a vádemelést elhalasztotta. (A részletes kimutatást az 2. számú melléklet tartalmazza.)

A befejezett ügyek büntetőjogi minősítése a következők szerint tipizálható:

- bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette I. [beszerző-előállító jellegű tevékenységek – Btk. 282. § (1) bekezdése]: 43 ügy (90 %); ebből alapeset 13 ügy (28 %);

- privilegizált eset [csekély mennyiségű kábítószerrel elkövetés – Btk. 282. § (5) bekezdés *a*) pontja] 27 ügy (56 %); quasi bűnsegédi magatartás [a bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatása – Btk. 282. § (4) bekezdése] 3 ügy (6 %);
- bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette III. (terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/A. §), privilegizált eset [csekély mennyiségű kábítószerrel elkövetés – Btk. 282/A. § (6) bekezdés *a*) pontja]: 2 ügy (4 %);
  - tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette III. [kóros szenvedélykeltés – Btk. 282/B. § (5) bekezdése]: 2 ügy (4 %).
  - kábítószerfüggő személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés vétsége [beszerző-előállító tevékenységek – Btk. 282/C. § (1) bekezdése], privilegizált eset [csekély mennyiségre elkövetés – Btk. 282/C. § (5) bekezdése]: 1 ügy (2 %).

A fenti kimutatásból megállapítható, hogy a befejezett nyomozások között a bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette II. [beszerző előállító jellegű tevékenységhez segítségnyújtás – Btk. 282. § (3) bekezdés *b*) pontja]; a tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette I. [beszerző előállító jellegű tevékenységek – Btk. 282/B. § (1) bekezdése]; a tizennyolcadik életévét betöltött személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette II. [terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/B. § (2) bekezdés *a*) pontja]; a speciális jellegű épületek területén, illetőleg annak közvetlen környezetében elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette [terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/B. § (2) bekezdés *b*) pontja]; a kábítószerfüggő személy által elkövethető kábítószerrel visszaélés büntette [terjesztő-forgalmazó típusú magatartások – Btk. 282/C. § (2) bekezdése]; a visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/A. §) tényállások nem szerepelnek. Megállapítható továbbá, hogy a befejezett ügyek nagyobb hányadát [30 ügy (62 %)] csekély mennyiségű kábítószerrel követték el.¹⁵

---

¹⁵ Forrás: ORFK BF Elemző és Koordinációs Igazgatóság Stratégiai Elemző Osztály adatai.

IV.

A KÁBÍTÓSZERREL KAPCSOLATOS BŰNCSELEKMÉNYEK NYOMOZÁSA SORÁN FELMERÜLŐ BIZONYÍTÁSI PROBLÉMÁK

A megkeresett nyomozó hatóságok tájékoztatása szerint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozásakor a következő bizonyítási problémák adódtak.

1. Sorozatosan előfordult, hogy a nyomozó hatóság által kirendelt Igazságügyi Orvosszakértői Intézet szakértője a gyanúsított kábítószer-függőségét nem állapította meg, ellentétben a gyanúsított vagy védője indítványára kirendelt más szakértő véleményével. A szakértői vélemény felülvizsgálatának jogintézményét az új Be. nem ismeri, a gyakorlati tapasztalatok pedig azt mutatják, hogy a bíróság jellemzően nem a nyomozó hatóság által kirendelt szakértő véleményét preferálja, amelynek következménye az enyhébb elbírálás.

A Be. 111. § (2) bekezdése alapján a terhelt és a védő a nyomozás során indítványozhatja más szakértő kirendelését. A kirendelésről az ügyész határoz. A (3) bekezdés értelmében, ha kényszergyógykezelésről kell határozni, a terhelt, a törvényes képviselője vagy a házastársa, illetőleg élettársa vagy a védő indítványára más szakértőt is ki kell rendelni. A (4) bekezdés szerint, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során szakértőt rendelt ki, és a vádlott vagy a védő a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül indítványozza [263. § (2) bek.], a bíróságnak ugyanazon tényre más szakértőt is ki kell rendelnie. E rendelkezés alkalmazásának nincs helye, ha az ügyben a bíróság is kirendelt szakértőt, vagy a terhelt, illetve a védő által felkért személy (intézmény, testület) szakértőként való bevonását a bíróság, illetőleg az ügyész engedélyezte. (A más szakértő kirendelésével kapcsolatos szabályokat részletesebben a Be. 111–112. §-a tartalmazza.)

A büntetőeljárásról szóló — 2003. június 30-ig hatályos — 1973. évi I. törvény 78. §-a alapján, ha a szakkérdés más szakértő kirendelésével sem volt tisztázható, a hatóság, ha erre lehetőség volt, a szakvélemény felülvizsgálatát rendelte el, és evégett az erre kijelölt testületet megkereste.

2. Az ellentmondó szakvéleményekkel összefüggő probléma nem egyedi, elszigetelt jelenség. Jellemző az az eset, amikor a kábítószer-fogyasztást az úgynevezett Rapitest gyors-teszt kimutatja, a gyanúsított kihallgatása során a kábítószer-fogyasztás tényét elismeri, ehhez képest a szakvélemény negatív (ugyanakkor volt erre ellenpélda is). Itt akkor van gond, ha a terhelt a vallomását visszavonja. Ellentétes az ügy megítélése akkor is, ha a kábítószer-fogyasztást a gyors-teszt kimutatja, ennek tényét a szakvélemény is megerősíti, azonban a gyanúsított a terhére rótt bűncselekmény elkövetését nem ismeri el, és tárgyi bizonyítási eszköz (lefoglalt kábítószer) sem áll a nyomozó hatóság rendelkezésére.
3. A szakvélemények vonatkozásában gondot okoz, hogy azok a nyomozó hatóság által megszabott határidőre szinte soha nem készülnek el (pl. az Országos Igazságügyi Toxi-

kológiai Szakértő Intézet esetében ez a határidő legalább három hónap), többfajta kábítószergyanús anyag lefoglalásakor pedig az előzetes szaktanácsadói vélemény csak egyfajta anyagra terjed ki, továbbá nem nyilatkozik a szakértő (szaktanácsadó) az összehatóanyag-tartalomra, illetve összemennyiségre sem. Szakvélemény hiányában a megalapozott gyanú közlése sem történik meg.

A Be. 99. § (1) bekezdése alapján, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni. A (2) bekezdés *a*) pontja értelmében szakértő alkalmazása kötelező, ha a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés személy kóros elmeállapota, alkohol-, illetőleg kábítószer-függősége

A Be. 100. § (1) bekezdés bevezető mondata szerint a szakértő alkalmazása kirendeléssel történik, az (1) bekezdés *c*) pontja pedig meghatározza, hogy a szakértő kirendeléséről szóló határozatnak meg kell jelölnie a szakvélemény előterjesztésének határidejét.

A Be. 108. § (1) bekezdése szerint a szakértő a szakvéleményt szóban előadja, vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság által kitűzött határidőn belül írásban terjeszti elő.

A Be. 113. § (2) bekezdése alapján a szakértőt akkor is rendbírsággal lehet sújtani, ha a szakvélemény előterjesztésével indokolatlanul késlekedik. (A szakértő alkalmazásával kapcsolatos részletesebb szabályokat Be. 99–101. §-a, a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: NYER) 27–31. szakasza, a szakvélemény előterjesztésével összefüggő rendelkezéseket a Be. 108–109. §-a, a szakértői kötelezettség megszegésének következményeit pedig a 113. §-a tartalmazza.)

4. Arra is volt példa, hogy az ORFK Bűnügyi Szakértő és Kutatóintézet ügyeletes vegyészszakértője hivatali időn túl nem végezte el az elsődleges vizsgálatot (ezt a problémát egyedi és elszigetelt jelenségként az egyik megyei rendőr-főkapitányság vetette fel).
5. Ugyancsak meghatározó az időtényező az elkövető személyével összefüggő toxikológiai vizsgálatok elvégzésekor, ugyanis a késői vizsgálat — különösen akkor, ha alkalmi, és nem rendszeres kábítószer-fogyasztóról van szó — befolyásolja az eredményt, ami veszélyeztetheti a nyomozás sikerét.
6. A lefoglalt kábítószerrel kapcsolatos azonnali intézkedési kötelezettségek, különösen annak adminisztratív részei, a nyomozás kezdeti szakaszában hátráltatják a felderítést és a bizonyítást, mivel a személyi és tárgyi feltételek sokszor nem teszik lehetővé, hogy ezeket az intézkedéseket, a halaszthatatlan nyomozási cselekményekkel párhuzamosan végrehajtsák.

A Be. 154. § (1) bekezdése alapján a lefoglalt dolgot letétbe kell helyezni; ha a dolog letétbe helyezésre nem alkalmas, vagy azt más fontos ok indokolja, a megőrzéséről egyéb módon kell gondoskodni. Ez utóbbi esetben a lefoglalt dolognak a bűncselekménnyel kapcsolatos egyedi tulajdonságait rögzítő iratot vagy fényképet kell az ügy irataihoz csatolni. Ha ingatlan lefoglalásának van helye, a lefoglalást el kell rendelni, azt azonban a zár alá vétel szabályai szerint kell végrehajtani. A (2) bekezdés értelmében a lefoglalt dolgokat jegyzőkönyvben vagy más okiratban a mennyiségük, értékük, minőségi állapotuk feltüntetésével, egyedi azonosításra alkalmas módon fel kell sorolni. A (3) bekezdés szerint a lefoglalt dolgot úgy kell őrizni, hogy az változatlanul maradjon, a bűncselekmény esetleges nyomai el ne tűnjenek, a lefoglalt dolgot ne lehessen kicserélni, és az azonossága könnyen megállapítható legyen.

A jegyzőkönyvre vonatkozó rendelkezéseket a Be. 166–167. §-a és a NYER 94–96. §-a tartalmazza, lefoglalás esetén a jegyzőkönyv készítésének részletes szabályait pedig a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet (a továbbiakban: bűnjelkezelési rendelet) 10. §-a nevesíti. A kábítószer, pszichotrop anyag és prekursor lefoglalásának és elkobzásának különös szabályait — az egyes bűnjelekre vonatkozó külön rendelkezések fejezetcím alatt — ugyanezen rendelet 78–86. §-a határozza meg. E kérdéskörre a NYER 76–83. §-a is részletesen kitér (A házkutatás, a lefoglalás és a motozás közös szabályai). Megjegyezni kívánom, hogy a NYER 81. §-a alapján, házkutatás foganatosításakor lehetőség van a lefoglalt bűnjelek tételes felsorolásának mellőzésére, ez azonban nem mentesít a kábítószerrel kapcsolatos egyéb rendelkezések végrehajtása alól.

7. A büntetés-végrehajtási intézetekben elkövetett kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények bizonyítását nehezíti az a körülmény, hogy a fogvatartott (elítelt) elkövetőktől nem minden esetben történik meg a vizeletminta-vétel. A büntetés-végrehajtási intézetbe postai úton küldött kábítószerek esetében gondot okoz továbbá, hogy a csomagra vonatkozó postai feladóvevényt nem őrzik meg.
8. Nincs egységes állásfoglalás arra vonatkozóan sem, hogy mely esetben kötelező (ajánlott) a kábítószer-élvező gyanúsított elmeorvos szakértői vizsgálata. Ha gyanúsított kábítószertfüggőnek vallja magát, minden esetben szakértőt kell kirendelni.

A Be. 99. § (1) bekezdése alapján, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni. A (2) bekezdés *a*) pontja — többek között — kimondja, hogy szakértő alkalmazása kötelező, ha a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés személyi kóros elmeállapota, alkohol-, illetőleg kábítószer-függősége. (A szakértő alkalmazásával kapcsolatos részletes szabályokat a Be. 99–101. §-a és a NYER 27–31. §-a tartalmazza.)

9. Jelentős mértékben megnehezíti a nyomozásokat, hogy a Vodafon Távközlési Rt. Csak saját rendszerén belül tartja nyilván a beérkező telefonhívásokat, ezért a más hálózathoz kezdeményezett hívásokat nem lehetséges kimutatni. Ez leginkább a terjesztőhöz kapcsolódó fogyasztói kör felderítése során jelent problémát.
10. Hiányosságként merült fel, hogy nem áll a nyomozó hatóságok rendelkezésére hiteles, digitális mérleg, ezért a házkutatás során lefoglalt kábítószergyánús anyagok tömegét nem lehet pontosan meghatározni. Ez jellemzően a bűncselekmény minősítése, vagy a minősítési verziók felállítása során okoz gondot, mivel a büntetőjogi megítélés a lefoglalt kábítószer mennyiségének függvénye (is). Pontos minősítés hiányában pedig egyes, személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések elmaradhatnak, ami a későbbiekben a nyomozás eredményességét veszélyeztetheti.
11. Az országhatár melletti területi és helyi nyomozó hatóságok jelezték, hogy a kábítószer országba behozatala, onnan kivitele, az ország területén átvitele magatartások ismeretlen elkövetői személyazonosságának megállapítását nagymértékben nehezíti, hogy a határon ki-, illetve beléptetett tömegközlekedési eszközökön megtalált kábítószereket — egyéb

bizonyíték hiányában — nem lehet a jármű utasaihoz, a járművezetőhöz és/vagy az utaskísérőkhöz kötni.

12. Előfordul, hogy kínálással, átadással, forgalomba hozatallal vagy kereskedéssel elkövetett kábítószerrel visszaélés miatt több nyomozó hatóság ugyanazon személy ellen folytat eljárást, azonban a hozzá kapcsolódó fogyasztói kör nyomozó hatóságoként más. Az ügyek egyesítése — az eset összes körülményeire figyelemmel — nem célszerű, azonban a párhuzamos nyomozási cselekmények komoly gondot okoznak az eljáró szerveknek.

Az ügyek egyesítését és elkülönítését a Be. 72. §-a szabályozza. Az (1) bekezdés alapján, ha a büntetőügyben több terhelt van, velük szemben rendszerint egyazon eljárást kell folytatni. Ez a rendelkezés a bűnpártolóra és az orgazdára is kiterjed. A (2) bekezdés értelmében egyesíteni lehet azokat az ügyeket, amelyek együttes elbírálása az eljárás tárgyára vagy az eljárásban részt vevő személyekre tekintettel, illetve egyéb okból célszerű. A (3) bekezdés szerint az ügyek egyesítését mellőzni kell, illetőleg az ügyeket el kell különíteni, ha a terhelték nagy száma vagy egyéb ok a felelősségnek ugyanabban az eljárásban történő elbírálását jelentősen nehezítené. A (4) bekezdés pedig kimondja, hogy az elkülönített ügy iratait a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz, ügyészhez vagy nyomozó hatósághoz kell átteni.

13. A terhelték beismerő vallomásakor, a lefoglalásra nem került kábítószer mennyiségének és hatóanyagtartalmának egzakt meghatározása úgyszólván lehetetlen. A kábítószerfogyasztók vonatkozásában további sajátosság, hogy a terjesztők személyére általában nem tesznek terhelő vallomást.
14. Több nyomozó hatóság kifogásolta, hogy a bárki által elkövethető kábítószerrel visszaélések miatt kiszabott büntetések — azonos elkövetési magatartások tanúsítása mellett — aránytalanul súlyosak a kábítószerfüggő személyek által megvalósított delictumok büntetési tételeihez képest. Ez az elkövetők zömét arra ösztönzi, hogy a büntetőeljárás során kábítószerfüggőnek vallja magát. Ennek bizonyítása, illetve kizárása a nyomozást jelentős mértékben megnehezíti. Az sem ritka, hogy a terhelt a bírósági tárgyaláson nyilatkozza azt, hogy kábítószerfüggő volt a büntetőeljárást megelőzően. Ennek megcáfolása a tárgyalás időpontjában már szakértői módszerekkel szinte lehetetlen, ezért a vádlott vallomását fogadja el bíróság, ami újfent enyhébb büntetés kiszabását eredményezi.
15. A lefoglalást követően, a szakvélemény előterjesztése után haladéktalanul javaslatot kell tenni a kábítószer elkobzására. A javaslathoz a nyomozási iratok egy példányát mellékelni kell. Ugyancsak mellékelni kell a nyomozás iratainak egy példányát a nyomozás és/vagy a kényszerintézkedések határidejének meghosszabbítására irányuló előterjesztésekhez, illetve a terhelték és védőik által bejelentett panaszok és/vagy bizonyítási indítványok elbírálásához. Az iratok sokszorosítása jelentős idő- és költségtöbbletet eredm-

nyez. (Az egyik területi nyomozó hatóságon az iratok nyolc példányban készültek el, de ez a mennyiség sem volt elegendő.)

A bűnjelkezelési együttes rendelet 83. § (1) alapján az eljárást folytató nyomozóhatóság a végleges szakértői vélemény tartalmától függően haladéktalanul javasolja az ügyésznek a kábítószer előzetes elkobzása indítványozását. Javaslatát és a szakértői véleményt egyidejűleg megküldi a kábítószer-rendészetnek. A bíróság döntéséről — a határozat egy példányának megküldésével — tájékoztatja a kábítószer-rendészetet. A (2) bekezdés értelmében a kábítószer-rendészet a javaslatról, a szakértői véleményről és a bíróság döntéséről nyilvántartást vezet.

V.

A NYOMOZÁSOK SORÁN FELMERÜLŐ EGYÉB PROBLÉMÁK

16. A Be. 147–148. §-a lehetővé teszi óvadék ellenében az előzetes letartóztatásban lévő gyanúsított szabadlábra helyezését. Az ügyek többségében azonban az óvadék mértéke nincs arányban a bűncselekményből származó anyagi haszonnal, illetve az elkövető vagyoni-jövedelmi helyzetével, ezért annak kifizetése különösebb nehézséget nem okoz. Ezekben az esetekben a bűnismétlés veszélye mellett fennáll a lehetősége annak, hogy a szabadlábon védekező terhelt a büntetőeljárás lefolytatását — különösen bírói szakban — távolmaradásával (meg)akadályozza. Megjegyzendő, hogy a felajánlott óvadékról és elfogadásáról tartott bírósági ülésen az ügyész — értesítés hiányában — nem mindig van jelen.

A Be. 147. § (1) bekezdése szerint a bíróság a 129. § (2) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott esetben a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelését mellőzheti, és az elrendelt előzetes letartóztatást megszüntetheti, ha a bűncselekményre és a személyi körülményekre tekintettel az eljárási cselekményeknél a terhelt megjelenését az óvadék letétele valószínűvé teszi. Óvadékot a terhelt vagy helyette más ajánlhat fel, és tehet le. A (3) bekezdés alapján a felajánlott óvadék elfogadását a terhelt vagy a védő az előzetes letartóztatásról döntésre jogosult bíróságnál indítványozhatja. A felajánlott óvadékról és elfogadásáról a bíróság ülést tart, ezen az ügyészt, a terheltet, a védőt, valamint azt, aki az óvadékot felajánlotta, meghallgatja. Ha a védő az ülésen értesítés ellenére nem jelent meg, az ülés a védő távollétében is megtartható.

A Be. 129. § (2) bekezdés *b*) pontja értelmében a terhelt előzetes letartóztatásának szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, és akkor van helye, ha szökésének vagy elrejtőzésének veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a jelenléte másképp nem biztosítható.

17. Több nyomozó hatóság úgy ítélte meg, hogy a bíróságok nem kellő körültekintéssel járnak el a házi őrizet elrendelése során, ugyanis a gyanúsítottak zöme a magatartásszabályokat sorozatosan megszegi, és távolmaradásával a nyomozás eredményes befejezését megnehezíti.

A házi őrizet szabályait a Be. 138–139. §-a és a NYER 70–72. §-a tartalmazza.

18. Problémát jelent az is, hogy a nyomozó hatóságok hatásköréről és illetékességéről szóló 15/1994. (VII. 14.) BM rendelet hatáskörrel kapcsolatos rendelkezései, valamint a rendőr-főkapitányságok nyomozó szervei közötti ügyek megosztására vonatkozó intézkedések nem követték a 2003. évi II. törvény március 1-től hatályos módosításait. A megalapozatlan áttételek, illetve hatásköri összeütközések elbírálása a nyomozások időszerűségére negatív kihatással van.

A 15/1994. (VII. 14.) BM rendelet 5. § (1) bekezdése szerint a hatékonyabb bűnüldözés érdekében az országos rendőrfőkapitány elrendelheti, hogy egyes bűncselekmény-kategóriába tartozó ügyek nyomozását — ideiglenesen — rendőr-főkapitánysági, illetve országos rendőr-főkapitánysági hatáskörbe vonjanak. A (2) bekezdés alapján a megyei (budapesti) rendőrfőkapitány intézkedésben határozza meg a rendőrfőkapitányság nyomozó szervei közötti, továbbá a rendőrkapitányságon belüli ügyek megosztását. A (3) értelmében a budapesti rendőrfőkapitány, a Jász-Nagykun-Szolnok, illetve a Somogy megyei rendőrfőkapitány ezen túlmenően intézkedik a Dunai Vízügyi Rendőrkapitányság, a Tiszaí Vízügyi Rendőrkapitányság, illetve a Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság hatáskörét illetően is. A (4) bekezdés kimondja, hogy a megyei (budapesti) rendőrfőkapitány a (2) bekezdésben meghatározott intézkedésben egyes bűncselekmény-kategóriákba tartozó ügyek nyomozását ideiglenesen vagy tartósan, rendőrfőkapitánysági hatáskörbe vonhatja. Végül az (5) bekezdés szerint, ha az elvégzendő nyomozási cselekmények miatt vagy egyéb okból célszerű, a megyei (budapesti) rendőrfőkapitány az 1. számú mellékletben felsorolt bűncselekmények közül annak a nyomozásával, amely nincs összefüggésben a szervezett bűnözéssel, megbízza a rendőr-főkapitányság területén működő rendőrkapitányságot, továbbá a megyei (budapesti) rendőrfőkapitány, illetve az 1. § (4) bekezdésének *a*) pontjában meghatározott területi nyomozó szerv vezetője egyes bűnügyeket rendőr-főkapitánysági hatáskörbe vonhat.

19. Számos nyomozó hatóság fogda és/vagy előállító helyiséggel nem rendelkezik, ezért a tettenérést követő elfogás után a gyanúsítottak elkülönítésére nincs lehetőség, ami egyfelől a tettektársak összebeszélését eredményezheti, másfelől pedig számtalan panaszt (ellevetést) terjesztettek elő a terheltek és védők a folyosókon történő elhelyezés miatt.
20. Sajátos a helyzetük azoknak a terhelteknek, akikkel szemben a vádemelés elhalasztásának feltételei fennállnak, ugyanis az ellenük folyamatban lévő ügy elkülönítését követően az alapügyben, tanúként történő kihallgatásuk során a vallomást, a Be. 82. § (1) bekezdés *b*) pontja értelmében — figyelemmel a 83. § (1) bekezdésére is — megtagadhatják. Ha a tanú a vallomást megtagadja, korábbi, gyanúsítottként tett vallomása csak okirati bizonyítékként használható fel.

A Be. 222. § (1) bekezdése alapján az ügyész a vádemelés helyett háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt — a bűncselekmény súlyára, és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel — a vádemelést egy évtől két évig terjedő időre határozattal elhalaszthatja, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető. A (2) értelmében, ha a Btk. 283. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető okból az eljárás megszüntetésének lehet helye, az ügyész a vádemelést egyévi időtartamra elhalasztja, ha a kábítószer-élvező gyanúsított vállalja a kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvételt. A (3) bekezdés szerint az ügyész a vádemelést tartás elmulasztásának vétsége miatt egy évre elhalasztja, ha ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható.

A 223. § (1) bekezdése értelmében a vádemelés a 222. § (1) bekezdése alapján nem halasztható el, ha a gyanúsított

a) többszörös visszaeső,

b) a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt vagy a szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltése után, a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt követte el. A (2) bekezdés szerint, ha a Btk. az eljárás megindulását követő magatartástól teszi függővé a büntethetőség megszűnését, a vádemelés elhalasztásának csak az e törvényben meghatározott esetben van helye. [A vádemelés elhalasztásával a továbbiakban a Be. 224. §-a (Meghallgatás a vádemelés elhalasztása előtt), 225. §-a (Magatartási szabályok megállapítása a vádemelés elhalasztása esetén), 226–227. §-a (Eljárás a vádemelés elhalasztása után) foglalkozik.

A Be. 82. § (1) bekezdés *b*) pontja értelmében a tanúvallomást megtagadhatja az, aki a (4) bekezdés esetét kivéve magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben, akkor is, ha a tanúvallomást az *a*) pont alapján nem tagadta meg. A (4) bekezdés szerint a tanúvallomást az (1) bekezdés *b*) pontja alapján nem tagadhatja meg az, aki a kérdésre adott válasszal önmagát

olyan bűncselekmény elkövetésével vádolná, amelyre nézve vele szemben a feljelentést a 175. § (1) bekezdése alapján elutasították, vagy a nyomozást a 192. § (1) bekezdése alapján megszüntették. A tanúvallomást az (1) bekezdés *b*) pontja alapján nem tagadhatja meg az sem, akivel szemben a nyomozást megszüntették [190. § (1) bek. *f*) pont], illetőleg a büntetőeljárást a bíróság megszüntette [332. § (1) bek. *e*) pont], ha a kérdésre adott válasszal önmagát olyan bűncselekmény elkövetésével vádolná, amelynek büntethetősége a Btk. 147. §-ának (4) bekezdésében, 255/A. §-ában, 263/C. §-ának (2) bekezdésében, 283/A. §-ának (2) bekezdésében, 300/E. §-ának (3) bekezdésében, 303. §-ának (4) bekezdésében vagy 329/B. §-ának (4) bekezdésében meghatározott ok miatt szűnt meg.

A Be. 83. § (1) bekezdése értelmében a tanú vallomástételének akadályát figyelembe kell venni, ha az akár a bűncselekmény elkövetésekor állt fenn, akár a kihallgatáskor áll fenn. A 82. § (1) bekezdésének *b*) pontja szerinti mentességi ok fennállása esetén a tanú a vallomástételt — a 82. § (4) bekezdésében meghatározott kivétellel — akkor is megtagadhatja, ha a kérdéses bűncselekmény elkövetését már jogerősen megállapították, vagy vele szemben az ügyész a vádemelést elhalasztotta. A vallomástétel megtagadása nem akadályozza annak, hogy a tárgyaláson tanúként kihallgandó személynek az eljárás korábbi szakaszában terheltként történő kihallgatásáról készült jegyzőkönyvet a bírósági eljárásban felolvassák. (A tanú vallomástételének akadályait kapcsolatos rendelkezéseket részletesen a Be. 81–84. §-a tartalmazza.)

Megjegyzendő, hogy a vizsgálat azzal a megállapítással zárult, hogy a nyomozó hatóságok által jelzett bizonyítási és egyéb problémák zöme — az egyes tényállások bonyolult, nehezen értelmezhető szövegezése ellenére — általában az eljáró hatóságokon kívül álló okokból eredt.

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK

1. A Pesti Hírlap lexikona, 538. oldal (a Pesti Hírlap kiadása, Légrády Testvérek Nyomdai Műintézete, Budapest, 1937).
2. Blaskó Béla (szerk.): Büntetőjog Különös Rész II. kötet, 108–119. oldal (Rejtjel Kiadó, Budapest, 2000).
3. Egyetemes lexikon, 446. oldal (a Magyar Könyvklub kiadása, Officina Nova Kiadó, belgiumi Brepols Nyomda, 1994).
4. Hypertextes Révai Nagy Lexikona, III. kötet, 434. oldal (Woodstone Interactive Kft. Budapest, 1998).
5. Magyar értelmező kéziszótár, 633. oldal (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978).
6. Nagy Ferenc (szerk.): Fejezetek a magyar büntetőjog különös része köréből, 443–456. oldal (József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Szeged, 1994).
7. Kádár Krisztina – Moldoványi György: A Büntető Törvénykönyv, 346–348. oldal (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979).
8. Kovács Gyula: A Büntető Törvénykönyv Különös Részének vázlata II. (Btk. XVI–XVIII. fejezet), 334–354. oldal (Rejtjel Kiadó, Budapest, 2003).
9. ORFK BF BFO Vizsgálati Osztály: A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2003. március 1-től hatályba lépett módosított Különös Rész tényállásainak gyakorlati hatályosulásával kapcsolatos problémákat, különös tekintettel a visszaélés kábítószerrel bűncselekmény új tényállásaira témájú jelentése.
10. ORFK BF Elemző és Koordinációs Igazgatóság Stratégiai Elemző Osztály adatai.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

VISSZAÉLÉS KÁBÍTÓSZERREL (Btk. 282–283. §)

BÁRKI ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BÜNTETTE I.
[Btk. 282. § (1) bekezdése]¹⁶
(Beszerző-előállító jellegű tevékenységek)

<p>Jogi tárgy Az állampolgárok egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.</p>	<p>Elkövetési magatartás A kábítószer termesztése, előállítása, megszerzése, tartása, az országba behozatala, onnan kivitele, az ország területén átvitele.</p>	<p>Általános alany A bűncselekmény elkövetője — a kábítószerfüggő személy kivételével — bárki lehet, aki az általános alannya válás feltételeinek megfelel.</p>	<p>Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és esetlegesen szándékkal) valósítható meg.</p>
<p>Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyag).</p>	<p>Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: hatósági engedély nélkül.</p>	<p>Speciális alany</p>	<p>Motívum Célzat</p>

Minősített eset

Ha a bűncselekményt

- a) üzletszerűen vagy bünszövetségben, illetőleg kábítószerfüggő személy felhasználásával,
- b) jelentős mennyiségű kábítószerre követik el.¹⁷

Privilegizált eset Ha a kábítószerrel visszaélést csekély mennyiségű kábítószerre követik el.¹⁸**Stádiumok**

Fogalmilag kizárt a kísérlete a termesztésnek, mivel a növény önálló fejlődésével a bűncselekmény befejezetté válik.

Ugyancsak fogalmilag kizárt a kísérlete a tartásnak, az országba behozatalnak, onnan kivitelnek, valamint az ország területén átvitelnek, ugyanis ezekben az esetekben a megszerzés befejezett alakzatának szükségszerűen meg kell valósulnia, és a töretlen jogalkalmazói gyakorlat szerint a befejezett alakzatokhoz kapcsolódó kísérleti szakban rekedt cselekmények önállóan nem értékelhetők, legfeljebb a büntetés kiszabása körében lehet jelentőségük.

A Btk. 282. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetésére irányuló előkészületet a törvény büntetni rendeli.¹⁹

¹⁶ Megállapította: 2003. évi II. törvény 17. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

¹⁷ Btk. 282. § (2) bekezdése.

¹⁸ Btk. 282. § (5) bekezdés a) pontja.

¹⁹ Btk. 282. § (3) bekezdés a) pontja.

Egyéb rendelkezések

A Btk. 282. § (1)–(3) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.²⁰

BÁRKI ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BŰNTETTE II. [Btk. 282. § (3) bekezdés b) pontja]²¹ (Beszerző-előállító jellegű tevékenységhez segítségnyújtás)

Jogi tárgy Az állampolgárok egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás Az elkövetési tárgy készítése, átadása, forgalomba hozatala, vagy azzal kereskedés, az országba behozatala, onnan kivitele, az ország területén átvitele.	Általános alany A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az általános alannya válás feltételeinek megfelelő.	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és eshetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy A kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés.	Eredmény Szituációs ismérvek (az elkövetés módja, helye, ideje és eszköze)	Speciális alany	Motívum Célzat

Egyéb rendelkezések

A tényállás subsidiarius jellegű, tehát csak akkor alkalmazható, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.

A Btk. 282. § (1)–(3) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.²²

BÁRKI ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BŰNTETTE III. (Btk. 282/A. §)²³ (Terjesztő-forgalmazó típusú magatartások)

Jogi tárgy Az állampolgárok egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás A kábítószer kínálása, átadása, forgalomba hozatala, vagy azzal kereskedés.	Általános alany A bűncselekmény elkövetője — a kábítószerfüggő személy kivételével — bárki lehet, aki az általános alannya válás feltételeinek megfelelő.	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és eshetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyag).	Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: a hatósági engedély nélkül.	Speciális alany	Motívum Célzat

²⁰ Btk. 282. § (4) bekezdése.

²¹ Megállapította: 2003. évi II. törvény 17. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

²² Btk. 282. § (4) bekezdése.

²³ Megállapította: 2003. évi II. törvény 18. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

Minősített eset

Ha a bűncselekményt

a) bünszövetségben, illetőleg kábítószerfüggő személy felhasználásával,

b) hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva,

c) a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek vagy a büntetés-végrehajtási szervezet létesítményében

követik el.²⁴

Ha a bűncselekményt jelentős mennyiségű kábítószerre követik el.²⁵

Privilegizált eset

Ha a kábítószerrel visszaélést csekély mennyiségű kábítószerre követik el.²⁶

Stádiumok

Amennyiben a kábítószer kínálása verbálisan történik, a kísérlet fogalmilag kizárt.

A Btk. 282/A. § (1)–(3) bekezdésében meghatározott bűncselekményre irányuló előkészületet a törvény büntetni rendeli.²⁷

Egyéb rendelkezések

A Btk. 282/A. § (1)–(4) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.²⁸

---

²⁴ Btk. 282/A. § (2) bekezdése.

²⁵ Btk. 282/A. § (3) bekezdése.

²⁶ Btk. 282/A. § (6) bekezdése.

²⁷ Btk. 282/A. § (4) bekezdése.

²⁸ Btk. 282/A. § (5) bekezdése.

**TIZENNYOLCADIK ÉLETÉVÉT BETÖLTÖTT SZEMÉLY ÁLTAL
ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BŰNTETTE I. [Btk. 282/B. § (1)
bekezdése]²⁹
(Beszerző-előállító jellegű tevékenységek)**

Jogi tárgy Az állampolgárok — különösen a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyek — egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás A kábítószer termesztése, előállítása, megszerzése, tartása, az országba behozatala, onnan kivétel, az ország területén átvitele.	Általános alany	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és eshetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyag). Passzív alany: a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy.	Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával hatósági engedély nélkül.	Speciális alany A bűncselekmény tettese csak a tizennyolcadik életévét betöltött személy lehet.	Motívum Célzat

Minősített eset

Ha a bűncselekményt

- bűnszövetségben³⁰
- jelentős mennyiségű kábítószerre³¹

követik el.

Privilegizált eset

Ha a bűncselekményt csekély mennyiségű kábítószerre követik el.³²

Stádiumok

Fogalmilag kizárt a kísérlete a termesztésnek, mivel a növény önálló fejlődésével a bűncselekmény befejezetté válik.

Ugyancsak fogalmilag kizárt a kísérlete a tartásnak, az országba behozatalnak, onnan kivitelnek, valamint az ország területén átvitelnek, ugyanis ezekben az esetekben a megszerzés befejezett alakzatának szükségszerűen meg kell valósulnia, és a töretlen jogalkalmazói gyakorlat szerint a befejezett alakzatokhoz kapcsolódó kísérleti szakban rekedt cselekmények önállóan nem értékelhetők, legfeljebb a büntetés kiszabása körében lehet jelentőségük.

A Btk. 282/B. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetésére irányuló előkészületet a törvény büntetni rendeli.³³

²⁹ Beiktatta: 2003. évi II. törvény 19. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

³⁰ Btk. 282/B. § (2) bekezdés c) pontja.

³¹ Btk. 282/B. § (3) bekezdés a) pontja.

³² Btk. 282/B. § (7) bekezdés a) pontja.

³³ Btk. 282/B. § (4) bekezdése.

Egyéb rendelkezések

A Btk. 282/B. § (1)–(5) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.³⁴

TIZENNYOLCADIK ÉLETÉVÉT BETÖLTÖTT SZEMÉLY ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BÜNTETTE II.

[Btk. 282/B. § (2) bekezdés a) pontja]³⁵
(Terjesztő-forgalmazó típusú magatartások)

<p>Jogi tárgy Az állampolgárok — különösen a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyek — egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.</p>	<p>Elkövetési magatartás A tizennyolcadik életévét be nem töltött személynek kábítószer kínálása vagy átadása illetve kábítószer forgalomba hozatala vagy azzal kereskedés.</p>	<p>Általános alany</p>	<p>Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és esetlegesen szándékkal) valósítható meg.</p>
<p>Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotróp anyag). Passzív alany: a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy.</p>	<p>Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával.</p>	<p>Speciális alany A bűncselekmény tettese csak a tizennyolcadik életévét betöltött személy lehet.</p>	<p>Motívum Célzat</p>

Minősített eset

Ha a bűncselekményt

a) jelentős mennyiségű kábítószerre,

b) bünszövetségben, illetve hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva követik el.³⁶

Privilegizált eset

Ha a bűncselekményt csekély mennyiségű kábítószerre követik el.³⁷

Stádiumok

Amennyiben a kábítószer kínálása verbálisan történik, a kísérlet fogalmilag kizárt.

A Btk. 282/B. § (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetésére irányuló előkészületet a törvény büntetni rendeli.³⁸

³⁴ Btk. 282/B. § (6) bekezdése.

³⁵ Beiktatta: 2003. évi II. törvény 19. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

³⁶ Btk. 282/B. § (3) bekezdése.

³⁷ Btk. 282/B. § (7) bekezdése.

³⁸ Btk. 282/B. § (4) bekezdése.

Egyéb rendelkezések

A Btk. 282/B. § (1)–(5) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.³⁹

SPECIÁLIS JELLEGŰ ÉPÜLETEK TERÜLETÉN, ILLETŐLEG ANNAK KÖZVETLEN KÖRNYEZETÉBEN ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BÜNTETTE [Btk. 282/B. § (2) bekezdés b) pontja]⁴⁰ (Terjesztő-forgalmazó típusú magatartások)

Jogi tárgy Az állampolgárok — különösen a tizenharmadik életévüket be nem töltött személyek — egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás Kábítószer kínálása, átadása forgalomba hozatala vagy azzal kereskedés.	Általános alany A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az általános alannya válás feltételeinek megfelelő. ⁴¹	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és eshetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotróp anyag).	Szituációs ismérvek Az elkövetés helye: oktatási, köznevelési, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, közművelődési feladatok ellátására rendelt épület területén, illetőleg annak közvetlen környezetében.	Speciális alany	Motívum Célzat

Minősített eset

Ha a bűncselekményt

- a) jelentős mennyiségű kábítószerre,
- b) bünszövetségben, illetve hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva követik el.⁴²

Privilegizált eset

Ha a bűncselekményt csekély mennyiségű kábítószerre követik el.⁴³

³⁹ Btk. 282/B. § (6) bekezdése.

⁴⁰ Beiktatta: 2003. évi II. törvény 19. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

⁴¹ A 2003. évi II. törvény 19. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint e bűncselekmény elkövetője bárki lehet, nem csak a Btk. 282/B. § (1) bekezdésében meghatározott speciális alany (ez egyébként a tényállás szövegéből egyértelműen kitűnik).

⁴² Btk. 282/B. § (3) bekezdése.

⁴³ Btk. 282/B. § (7) bekezdése.

Stádiumok

Amennyiben a kábítószer kínálása verbálisan történik, a kísérlet fogalmilag kizárt.

A Btk. 282/B. § (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetésére irányuló előkészületet a törvény büntetni rendeli.⁴⁴

Egyéb rendelkezések

A Btk. 282/B. § (1)–(5) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.⁴⁵

TIZENNYOLCADIK ÉLETÉVÉT BETÖLTÖTT SZEMÉLY ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BÜNTETTE III. [Btk. 282/B. § (5) bekezdése]⁴⁶ (Kóros szenvedélykeltés)

Jogi tárgy Az állampolgárok — különösen a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyek — egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás A passzív alany részére az elkövetési tárgy kóros élvezetéhez segítségnyújtás, vagy arra rábírnai törekvés.	Általános alany	Bűnösség A segítségnyújtás egyenes és eshetőleges szándékkal, a rábírnai törekvés pedig csak egyenes szándékkal valósítható meg.
Elkövetési tárgy Elkövetési tárgy: kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyag, illetőleg szer. Passzív alany: a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy.	Eredmény Szituációs ismérvek (az elkövetés módja, helye, ideje és eszköze)	Speciális alany A bűncselekmény tettese kizárólag tizennyolcadik életévét betöltött személy lehet.	Motívum Célzat

Stádiumok:

Verbális elkövetés esetén a rábírnai törekvés kísérlete fogalmilag kizárt.

Egyéb rendelkezések

A Btk. 282/B. § (1)–(5) bekezdése szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.⁴⁷

⁴⁴ Btk. 282/B. § (4) bekezdése.

⁴⁵ Btk. 282/B. § (6) bekezdése.

⁴⁶ Beiktatta: 2003. évi II. törvény 19. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

⁴⁷ Btk. 282/B. § (6) bekezdése.

A KÁBÍTÓSZERFÜGGŐ SZEMÉLY ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS VÉTSÉGE

[Btk. 282/C. § (1) bekezdése]⁴⁸

(Beszerző-előállító jellegű tevékenységek)

Jogi tárgy Az állampolgárok egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás A kábítószer termesztése, előállítása, megszerzése, tartása, az országba behozatala, onnan kivitele, az ország területén átvitele.	Általános alany	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és esetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyag).	Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: hatósági engedély nélkül.	Speciális alany A bűncselekmény tettese kizárólag kábítószerfüggő személy lehet.	Motívum Célzat

A KÁBÍTÓSZERFÜGGŐ SZEMÉLY ÁLTAL ELKÖVETHETŐ KÁBÍTÓSZERREL VISSZAÉLÉS BÜNTETTE

[Btk. 282/C. § (2) bekezdése]⁴⁹

(Terjesztő-forgalmazó típusú magatartások)

Jogi tárgy Az állampolgárok egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás A kábítószer kínálása, átadása, forgalomba hozatala, vagy azzal kereskedés.	Általános alany	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és esetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy A kábítószer (és a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyag).	Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: hatósági engedély nélkül.	Speciális alany A bűncselekmény tettese kizárólag kábítószerfüggő személy lehet.	Motívum Célzat

Minősített eset

Ha bűncselekményt

- üzletszerűen vagy bűnszövetségben,⁵⁰
- jelentős mennyiségű kábítószerre⁵¹

követik el.

⁴⁸ Beiktatta: 2003. évi II. törvény 20. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

⁴⁹ Beiktatta: 2003. évi II. törvény 20. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

⁵⁰ Btk. 282/C. § (3) bekezdése.

⁵¹ Btk. 282/C. § (4) bekezdése.

Privilegizált eset

Ha a bűncselekmény a kábítószerfüggő személy csekély mennyiségre követi el.⁵²

Stádiumok

Fogalmilag kizárt a kísérlete a termesztésnek, mivel a növény önálló fejlődésével a bűncselekmény befejezetté válik.

Ugyancsak fogalmilag kizárt a kísérlete a tartásnak, az országba behozatalnak, onnan kivitelnek, valamint az ország területén átvitelnek, ugyanis ezekben az esetekben a megszerzés befejezett alakzatának szükségszerűen meg kell valósulnia, és a töretlen jogalkalmazói gyakorlat szerint a befejezett alakzatokhoz kapcsolódó kísérleti szakban rekedt cselekmények önállóan nem értékelhetők, legfeljebb a büntetés kiszabása körében lehet jelentőségük.

Amennyiben a kábítószer kínálása verbálisan történik, a kísérlet fogalmilag kizárt.

Egyéb rendelkezések

A Btk. 283. § (1) bekezdése szerint nem büntethető kábítószerrel visszaélés miatt,

a) aki csekély mennyiségű kábítószer saját használatra természet, előállít, megszerz vagy tart [282. § (5) bek. *a)* pont],

b) aki csekély mennyiségű kábítószer együttesen történő kábítószer-fogyasztás alkalmával kínál vagy átad [282/A. § (6) bek. *a)* pont],

c) az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával csekély mennyiségű kábítószer saját használatra természet, előállít, megszerz vagy tart [282/B. § (7) bek. *a)* pont],

d)

1. az a tizennyolcadik életévét betöltött, de huszonegyedik életévét meg nem haladott személy, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személynek, illetőleg

2. az a huszonegyedik életévét meg nem haladott személy, aki oktatási, köznevelési, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, közművelődési feladatok ellátására rendelt épület területén, illetőleg annak közvetlen környezetében

csekély mennyiségű kábítószer együttesen történő kábítószer-fogyasztás alkalmával kínál vagy átad [282/B. § (7) bekezdés *b)* pont első fordulata, ha a bűncselekmény a (2) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjába ütközik],

e) az a kábítószerfüggő személy, aki

1. jelentős mennyiséget el nem érő mennyiségű kábítószer saját használatára természet, előállít, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz [282/C. § (1) bek. és (5) bek. *a)* pont], illetőleg

2. csekély mennyiségű kábítószer együttesen történő kábítószer-fogyasztás alkalmával kínál vagy átad [282/C. § (2) bek. és (5) bek. *a)* pont],

f) az a kábítószerfüggő személy, aki az *e)* 1. alpontban meghatározott bűncselekménnyel összefüggésben — kétévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő — más bűncselekményt követ el,

---

⁵² Btk. 282/C. § (5) bekezdése.

feltéve, ha az első fokú ítélet meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt.

A Btk. 283. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés *b)* és *d)* pontja, valamint *e)* pontjának 2. alpontja nem alkalmazható, ha az elkövetővel szemben a cselekmény elkövetését megelőzően két éven belül legalább egy alkalommal kábítószerrel visszaélés miatt indított büntetőeljárás keretében az elkövető büntetőjogi felelősségét megállapították, vagy vele szemben a vádemelést elhalasztották.⁵³

Kábítószerrel visszaélés (Btk. 282–283. §) esetén a 77/A. § (1) bekezdése nem alkalmazható.⁵⁴

A 282–283. § alkalmazásában kábítószeren

a) az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény, valamint az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyv végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott anyagokat, valamint

b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotrop anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott anyagokat kell érteni.⁵⁵

A bűncselekmény megnevezése (BK 1. szám):

- Btk. 282. § (1) bekezdése – kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (2) bekezdés *a)* pontja – üzletszerűen elkövetett, kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (2) bekezdés *b)* pontja – fegyveresen elkövetett, kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (2) bekezdés *c)* pontja – fiatalkorú (gyermekkorú) személy felhasználásával (sérelmére) elkövetett kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (3) bekezdés *a)* pontja – jelentős mennyiségű kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (3) bekezdés *b)* pontja – szervezet keretében elkövetett, kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (4) bekezdése – anyagi eszközök szolgáltatásával elkövetett, kábítószerrel visszaélés büntette;
- Btk. 282. § (5) bekezdése – kábítószerrel visszaélés előkészületének büntette;
- Btk. 282. § (6) bekezdése – kábítószerrel visszaélés vétsége;
- Btk. 282. § (7) bekezdése – kábítószerrel visszaélésre felhívás vétsége;
- Btk. 283. § – kóros szenvedélykeltés büntette.⁵⁶

⁵³ A Btk. 283. §-ának rendelkezéseit megállapította: 2003. évi II. törvény 21. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től. A korábbi alcímet hatályon kívül helyezte: ugyanezen törvény 88. § (1) bekezdés *e)* pontja.

⁵⁴ Btk. 286. §.

⁵⁵ Btk. 286/A. § (2) bekezdése.

⁵⁶ A BK 1. számú állásfoglalás nem tartalmazza az 1998. évi LXXXVII. törvény 62–63. §-ának, valamint a 2003. évi II. törvény 17–21. §-ának módosító rendelkezéseit.

Jegyzet:

- Ptk. 12. §-a;
- Btk. 137. § 1–2. valamint 7. és 9. pontja, 110. § (1)–(4) bekezdése;
- az Egyesült Nemzetek Keretében a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása ellen, 1988. december 20-án, Bécsben kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1998. évi L. törvény;
- a büntető jogszabályok és a hozzájuk kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2003. évi II. törvény 17–21. §-ához fűzött miniszteri indokolás;
- a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény kihirdetéséről szóló 1965. évi 4. törvényerejű rendelet;
- Btké. 23. §-a;
- 1979. évi 25. törvényerejű rendelet a pszichotrop anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről;
- 94/1997. (VI. 5.) Kormányrendelet a kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésének, forgalmazásának és felhasználásának rendjéről;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 11. §-a (Kábítószer-rendészeti szabálysértés); 110. §-a (Kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésére vonatkozó szabályok megszegése);
- 272/2001. (XII. 21.) Kormányrendelet a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott előállításához, gyártásához is használt vegyi anyagokkal végezhető egyes tevékenységek szabályozásáról;
- 1/1968. (V. 12.) BM-EüM együttes rendelet a kábítószer termesztésének, gyártásának, feldolgozásának, forgalomba hozatalának, raktározásának és használatának szabályozásáról;
- 4/1980. (VI. 24.) EüM-BM együttes rendelet a pszichotrop anyagok gyártásáról, feldolgozásáról, forgalomba hozataláról, behozataláról, kiviteléről, raktározásáról és használatáról;
- 10/1998. (VIII. 7.) FVM-EüM együttes rendelet a kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésének engedélyezési eljárásainak szabályairól;
- 35/1999. (XI. 26.) AB határozat;
- 5/1998. Büntető jogegységi határozat;
- a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának 75. számú (BK 75. szám) és 155. számú (BK 155. szám) állásfoglalása;
- BH 1982. 336. szám; BH 1999. 101. szám.

VISSZAÉLÉS KÁBÍTÓSZER ELŐÁLLÍTÁSÁHOZ HASZNÁLT ANYAGGAL (Btk. 283/A. §)⁵⁷

Jogi tárgy Az állampolgárok egészségének sérthetlenségéhez, illetve a kábítószerrel kapcsolatos hatósági engedélyek megtartásához fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás Az elkövetési tárgy előállítása, megszerzése, tartása, felhasználása, forgalomba hozatala, azzal kereskedés, az országba behozatala, onnan kivitele, az ország területén átvitele, úgyszintén ilyen anyag hatósági engedéllyel nem rendelkezőnek átadása.	Általános alany A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az általános alannyá válás feltételeinek megfelel.	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és eshetőleges szándékkal) valósítható meg.
Elkövetési tárgy Nemzetközi szerződés végrehajtására kiadott jogszabályban a kábítószer tiltott előállításához használt vegyi anyagként meghatározott anyag.	Szituációs ismérvek Az elkövetés módja: hatósági engedély nélkül, illetve jogszabályi előírás megszegésével.	Speciális alany	Motívum Célzat

Stádiumok

Fogalmilag kizárt a kísérlete a tartásnak, az országba behozatalnak, onnan kivitelnek, valamint az ország területén átvitelnek, ugyanis ezekben az esetekben a megszerzés befejezett alakzatának szükségszerűen meg kell valósulnia, és a töretlen jogalkalmazói gyakorlat szerint a befejezett alakzatokhoz kapcsolódó kísérleti szakban rekedt cselekmények önállóan nem értékelhetők, legfeljebb a büntetés kiszabása körében lehet jelentőségük.

Egyéb rendelkezések

Nem büntethető, aki — mielőtt a kábítószer készítését elősegítő tevékenysége a hatóság tudomására jutott volna — a cselekményét a hatóság előtt felfedi, az előállított, megszerzett, tartott vagy az ország területére behozott dolgokat a hatóságnak átadja, illetőleg a más részére átadott, valamint a felhasználta, forgalomba vagy kereskedelembe hozott, az ország területén átvitt, vagy az országból kivitt anyag tekintetében lehetővé teszi a kábítószer készítésének elősegítésében részt vevő más személy kilétének megállapítását.⁵⁸

Visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (283/A. §) esetén a 77/A. § (1) bekezdése nem alkalmazható.⁵⁹

A Btk. 283/A. § alkalmazásában kábítószer tiltott előállításához használt vegyi anyagon az 1998. évi L. törvénnyel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása elleni, 1988. december 20-án, Bécsben kelt Egyezmény 12. Cikkének végrehajtására kiadott, a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott előállításához, gyártásához is használt vegyi anyagokkal végezhető egyes tevékenységek szabályozásáról szóló jogszabályban meghatározott anyagot kell érteni.⁶⁰

⁵⁷ Megállapította: 2003. évi II. törvény 22. §-a. Hatályos: 2003. március 1-től.

⁵⁸ Btk. 283/A. (2) bekezdése.

⁵⁹ Btk. 286. §.

⁶⁰ Btk. 286/A. § (3) bekezdése.

A bűncselekmény megnevezése⁶¹

Javaslat:

- Btk. 283/A. § (1) bekezdése – kábítószer előállításához használt anyaggal visszaélés büntette.

Jegyzet:

- a büntető jogszabályok és a hozzájuk kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2003. évi II. törvény 22. §-ához fűzött miniszteri indokolás.⁶²

---

⁶¹ A bűncselekmény megnevezése a BK 1. számú állásfoglalásban nem szerepel.

⁶² Forrás: Kovács Gyula: A Büntető Törvénykönyv Különös Részének vázlata II. (Btk. XVI–XVIII. fejezet), 334–354. oldal (Rejtjel Kiadó, Budapest, 2003).